

Vlaams
Parlement

stuk **1317** (2011-2012) – Nr. 2
ingediend op 14 februari 2012 (2011-2012)

Beleidsbrief

Onderwijs

Beleidsprioriteiten 2011-2012

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Paul Delva en mevrouw Kathleen Deckx

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedele Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

1317 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief + Erratum

INHOUD

I. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.....	7
II. Bespreking	7
1. Algemene opmerkingen.....	7
1.1. Tussenkomensten van de leden	7
1.2. Antwoorden van de minister.....	8
2. Strategische doelstelling 1: open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen	8
2.1. Tussenkomenst van mevrouw Irina De Knop.....	8
2.2. Tussenkomenst van mevrouw Gerda Van Steenberge	8
2.3. Tussenkomenst van mevrouw Goedele Vermeiren	9
2.4. Tussenkomenst van mevrouw Sabine Poleyn	10
2.5. Tussenkomenst van mevrouw Fatma Pehlivan.....	10
2.6. Tussenkomenst van mevrouw Vera Celis	11
2.7. Tussenkomenst van mevrouw Kathleen Helsen	12
2.8. Tussenkomenst van mevrouw Kathleen Deckx	13
2.9. Tussenkomenst van de heer Boudewijn Bouckaert	13
2.10. Antwoorden van de minister.....	14
2.10.1. OD 1.1 Jongeren voorbereiden op actief burgerschap	14
2.10.2. OD 1.2 Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie	15
2.10.3. OD 1.3 Inzetten op Educatie voor Duurzame Ontwikkeling	15
2.10.4. OD 1.4 Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken.....	15
2.10.5. OD 1.5 Het deeltijds kunstonderwijs verdiepen en verbreden	16
2.10.6. OD 1.6 De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken	16
2.10.7. OD 1.7 De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken	17
2.10.8. OD 1.8 Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen.....	18
2.10.9. OD 1.11 Bestaande einddoelen actualiseren en nieuwe eindtermen ontwikkelen	19
3. Strategische doelstelling 2: kansen geven aan elk talent	19
3.1. Tussenkomenst van mevrouw Kathleen Helsen	19
3.2. Tussenkomenst van mevrouw Goedele Vermeiren	19
3.3. Tussenkomenst van mevrouw Fatma Pehlivan.....	20
3.4. Tussenkomenst van mevrouw Vera Celis	20

3.5.	Tussenkomsst van mevrouw Irina De Knop	21
3.6.	Tussenkomsst van mevrouw Marleen Vanderpoorten	21
3.7.	Tussenkomsst van mevrouw Gerda Van Steenberge	22
3.8.	Tussenkomsst van de heer Jos De Meyer	22
3.9.	Tussenkomsst van de heer Boudewijn Bouckaert	23
3.10.	Antwoorden van de minister	24
3.10.1.	OD 2.1 De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen.....	24
3.10.2.	OD 2.2 De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren	24
3.10.3.	OD 2.3 Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen	25
3.10.4.	OD 2.4 De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten	25
3.10.5.	OD 2.6 Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven..	25
3.10.6.	OD 2.7 Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren.....	26
3.10.7.	OD 2.8 De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen	26
3.10.8.	OD 2.9 Studeren in het buitenland	26
3.10.9.	OD 2.10 Onderzoek en innovatie stimuleren.....	26
3.10.10.	OD 2.11 Participatie aan levenslang leren verhogen	26
4.	Strategische doelstelling 3: het leren van Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving.....	27
4.1.	Tussenkomsst van mevrouw Marleen Vanderpoorten	27
4.2.	Tussenkomsst van mevrouw Sabine Poleyn	27
4.3.	Tussenkomsst van mevrouw Kathleen Deckx	28
4.4.	Tussenkomsst van de heer Boudewijn Bouckaert	28
4.5.	Antwoorden van de minister	28
5.	Strategische doelstelling 4: leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt.....	28
5.1.	Tussenkomsst van mevrouw Goedele Vermeiren	28
5.2.	Tussenkomsst van mevrouw Marleen Vanderpoorten	29
5.3.	Tussenkomsst van mevrouw Sabine Poleyn	29
5.4.	Tussenkomsst van mevrouw Kathleen Helsen	30
5.5.	Tussenkomsst van de heer Boudewijn Bouckaert	30
5.6.	Antwoorden van de minister	30
5.6.1.	OD 4.3 Werkplekklere uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren	30
5.6.2.	OD 4.7 De Regionale Technologische Centra verder uitbouwen	30

5.6.3. OD 4.9 Topsportscholen evalueren.....	30
5.6.4. OD 4.10 Ondernemerscompetenties bevorderen	31
6. Strategische doelstelling 5: de leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden	31
6.1. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	31
6.2. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	31
6.3. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	31
6.4. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten	31
6.5. Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge	32
6.6. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	32
6.7. Antwoorden van de minister	32
6.7.1. OD 5.1 Een professioneel personeelsbeleid mogelijk maken .	32
6.7.2. OD 5.3 Nascholing stimuleren.....	33
6.7.3. OD 5.4 De lat voor de initiële lerarenopleiding hoger leggen	33
7. Strategische doelstelling 6: de maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken	33
7.1. Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge	33
7.2. Tussenkoms van mevrouw Goedele Vermeiren	34
7.3. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	34
7.4. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	34
7.5. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten	35
7.6. Bijkomende antwoorden van de minister	35
7.6.1. OD 6.1 Het pedagogische partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen	35
7.6.2. OD 6.2 Brede scholen realiseren	35
7.6.3. OD 6.7 De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven	35
8. Strategische doelstelling 7: ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden	37
8.1. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten	37
8.2. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	37
8.3. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	37
8.4. Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge	37
8.5. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	38
8.6. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	38
8.7. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	38
8.8. Antwoorden van de minister	39
8.8.1. OD 7.2 Informatierijke omgevingen	39
8.8.2. OD 7.3 De externe kwaliteitszorg verder uitbouwen.....	39

8.8.3. OD 7.4 Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs herzien	39
8.8.4. OD 7.5 Wachtrijen bij de inschrijvingen oplossen.....	39
8.8.5. OD 7.6 Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gericht in te zetten waar ze het meest nodig zijn .	39
8.8.6. OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren	40
8.8.7. OD 7.9 Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken	40
9. Strategische doelstelling 8: investeren in duurzame en moderne infrastructuur	40
Gebruikte afkortingen	42
Bijlage: Samenstelling expertenpanel Ecocampus	43

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen besprak op 10 november, 1 december 2011 en 12 januari 2012 de beleidsbrief Onderwijs. Beleidsprioriteiten 2011-2012, ingediend door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1317/1).

I. TOELICHTING DOOR DE HEER PASCAL SMET, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JEUGD, GELIJKE KANSEN EN BRUSSEL

De *minister* overloopt de belangrijkste elementen uit de beleidsbrief die ook terug te vinden zijn in de managementsamenvatting van de beleidsbrief.

II. BESPREKING

1. Algemene opmerkingen

1.1. Tussenkomen van de leden

Mevrouw *Irina De Knop* wil in algemene zin opmerken dat het haar fractie opvalt hoezeer de beleidsbrief vol staat met maatregelen, decreten, visienota's, oriëntatienota's die in het werkjaar het licht zouden moeten zien. Er wordt een opsomming gegeven van initiatieven die op stapel staan: opstart van een besluitvormingsproces voor een nieuw decreet Rechtspositie van leerlingen, een aanpassing van het Participatiedecreet, het lanceren van een conceptnota Mediawijsheid, het uitwerken van een visie en een strategisch kader voor cultuureducatie, het voorleggen van een tweede nota inzake voorstellen voor de financiering van het deeltijds kunstonderwijs, het uitwerken van een conceptnota met betrekking tot de hervorming secundair onderwijs tegen voorjaar 2012, het voorleggen van een conceptnota EVC-beleid tegen maart 2012, het uitwerken van een concept regionale CLB's, Onderwijsdecreet XXII, een nieuwe cao, het decretaal mogelijk maken van CLIL in het secundair onderwijs, het verspreiden van twee omzendbrieven en een informatieve nota over werkplekieren in respectievelijk het volwassenen- en hoger onderwijs, het voorbereiden van de voor 2013 geplande evaluatie van het decreet rond leren en werken, een actieplan Ondernemerschapsonderwijs, een globaal principeakkoord tegen 2012 over het loopbaan debat, het werken aan een conceptnota over het verstevigen van de regiefunctie tussen LOP en gemeente, een decreet Nieuw omkaderingssysteem basisonderwijs, het uitwerken van een actieplan om de maximumfactuur aan te passen dat geschrapt kan worden, het uittekenen van krachtlijnen voor een nieuw kader leerlingenvervoer enzovoort. Het lid vraagt, los van de inhoud van elk van de vermelde dossiers, hoe de minister denkt dat alles in een zo kort tijdsbestek van één jaar klaar te krijgen. Ze hoopt dat al die goedbedoelde plannen het beeld van een loutere aankondigingspolitiek niet bevestigen, maar veronderstelt dat de minister binnen het geheel van aangekondigde acties prioriteiten zal leggen.

Verwijzend naar wat is gebeurd met het dossier leerzorg, drukt mevrouw De Knop bovendien de hoop uit dat voor al die opgesomde onderwerpen, niet moet blijken dat na overleg met de klassieke partners er geen maatschappelijk draagvlak bestaat en dat bepaalde maatregelen dan maar uitgesteld moeten worden. Die vrees leeft bij Open Vld omdat heel veel dossiers aan elkaar gelinkt zijn en worden. Bovendien wijst mevrouw de Knop op de budgettaire situatie en de nakende vroege begrotingscontrole in februari 2012. Zij vreest dat de onderwijsbegroting daar als slachtoffer uit de bus zal komen en dat lijkt zonde gezien de aanzienlijke uitdagingen in het beleidsdomein.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt vooral dat er niet veel verandert tegenover een jaar eerder. Bij de begrotingsbespreking is opgemerkt dat er weinig financiële marge is, herinnert het lid. De punten uit de opsomming van mevrouw De Knop zijn herhalingen van het vorige werkjaar, stelt ze.

Ook mevrouw *Kathleen Deckx* is het opgevallen dat de beleidsbrief enorm veel engagementen bevat. Ze veronderstelt dat het allemaal wel goed komt, te oordelen aan de signalen die worden uitgestuurd.

1.2. *Antwoorden van de minister*

Minister *Pascal Smet* erkent dat het een zeer veelomvattende beleidsbrief is voor het werkjaar. Hij onderstreept echter dat daar een zekere logica achter zit. De acties en hervormingen die voor onderwijs zijn opgenomen in het regeerakkoord, zijn de meest ambitieuze, verklaart minister Smet. Hij stelt dat men de eerste twee jaar van een legislatuur normaal gesproken bijzonder hard werkt. In interviews heeft de minister ook al aangekondigd dat het volgende werkjaar 2011-2012 het drukste werkjaar wordt, niet alleen voor de minister en zijn kabinet, maar ook voor de leden van de commissie. Er komen heel wat ontwerpen van decreet aan, in eerste instantie inzake het hoger onderwijs. Veel dingen zijn af, andere zijn nog in opmaak en de minister stelt dat alles eraan komt, maar waarschuwt al dat misschien niet alles op het juiste moment zal worden neergelegd. Hij wil met goed materiaal komen en niet louter tijdig. Alleen waar het gaat om zaken zoals de capaciteit, is de deadline van groot belang om een goede instap in september mogelijk te maken.

De minister verzekert mevrouw De Knop ervan dat hij voorlopig altijd aan uitdagingen vanwege de leden is tegemoetgekomen en van plan is dat ook in haar geval te doen. Hij merkt nog op dat hij de gewoonte heeft om te zeggen wat hij doet en ook te doen wat hij zegt. De lat hoog leggen is dan vaak zinvol om echt ver te komen, stelt hij.

Voor wat leezorg betreft, raadt hij aan operationele doelstelling 2.3 grondig te lezen.

Er waren eerder al zaken aangekondigd en er worden met de voorliggende beleidsbrief verdere stappen gezet in die zin, bevestigt de minister. Hij stelt dat dit de gangbare logica van beleidsbrieven is.

2. **Strategische doelstelling 1: open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen**

2.1. *Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop*

Bij de operationele doelstelling 1.7 over de aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag, wil mevrouw *Irina De Knop* graag een actuele stand van zaken bij het actieplan grensoverschrijdend gedrag op school, een tekst die dateert van september 2011.

2.2. *Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* heeft bij operationele doelstelling 1.1, jongeren voorbereiden op actief burgerschap, één vraag inzake de onderstreepte zin met vraagteken: “Daar waar relevant, wordt met het decreet betreffende de rechtspositie van minderjarigen in de jeugdhulp afgestemd?”. Het lid heeft de hele evolutie ter zake gevolgd, van bij het begin in een werkgroep Kinderrechten in de Senaat. Nieuw is dat er sprake is van de handelingsbekwaamheid van minderjarigen. Wat bedoelt men precies? Mevrouw Van Steenberge vermeldt dat het een punt is uit het advies van de Vlor. Het is echter een juridisch begrip en ze vreest dat men het te licht opneemt. Er wordt gewag gemaakt van handelingsbekwaamheid vanaf 12 jaar in het advies van de Vlor. Het lid vindt dat onrealistisch.

Bij operationele doelstelling 1.5, het dko verdiepen en verbreden, herinnert het lid aan een vraag van haar in april 2011 (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. C203*), waar de minister meedeelde dat het HIVA op dat ogenblik de laatste hand legde aan een onderzoek over inschrijvingsgeld in het dko. De vraag luidde waarom zo weinig leerlingen de weg naar het dko vinden. De minister wilde dat nagaan. Het aangekondigde rapport heeft het lid echter nog steeds niet gezien.

Met betrekking tot de pilootprojecten waarover de beleidsbrief spreekt, veronderstelt mevrouw Van Steenberge dat de minister zich baseert op cijfergegevens om te beslissen dat er dergelijke projecten worden opgestart. Kan hij daarover uitweiden? Van de begrotingsbespreking weet het lid dat een en ander nog op punt moet worden gesteld, maar daar houdt het op.

Minister *Pascal Smet* geeft meteen aan dat het plan is de studie vrij te geven op het ogenblik dat ook de vooropgestelde nota klaar is om zo de onderliggende informatie meteen te kunnen toetsen.

Voor de pilootprojecten zijn er al wel ideeën, maar de rest wordt op korte termijn uitgewerkt bij het verder ontwikkelen van de plannen voor de hervorming van het dko.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* wil in het kader van operationele doelstelling 1.8, vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen, weten of er al resultaten bekend zijn van het pilootproject rond complexe pestsituaties tussen leerlingen. Kan de minister het project toelichten?

Er wordt bij dezelfde operationele doelstelling enkele keren verwezen naar het welbevinden van leerlingen. Er zouden gestandaardiseerde vragenlijsten ontwikkeld worden om ernaar te peilen. Hoe wordt dat welbevinden gedefinieerd, wil het lid weten.

Met betrekking tot het integreren van genderbeleid in het beleid van de scholen, vond mevrouw Van Steenberge niets meer terug van wat in de vorige beleidsbrief uitdrukkelijk was ingeschreven over het screenen van lesmateriaal op genderdiversiteit.

De *minister* merkt op dat die doelstelling bereikt is, en verwijst naar het protocol dat hij ter zake met de uitgeverijen van schoolboeken sloot. Dat zou ook vrijgegeven zijn. Hij laat het protocol en de respectieve studie overmaken aan de commissie.

2.3. Tussenkost van mevrouw Goedele Vermeiren

Mevrouw *Goedele Vermeiren* gaat vooreerst in op operationele doelstelling 1.3, inzetten op educatie voor duurzame ontwikkeling, waar ze bij realisaties 2010-2011 leest dat het thema van de operationele doelstelling een van de prioritaire onderwerpen voor nascholing was. Om welk schooljaar gaat het dan?

De *minister* geeft aan dat het om het lopende schooljaar gaat.

Mevrouw *Goedele Vermeiren* legt de vinger op de wonde door te stellen dat leerkrachten niet graag nascholing volgen. Hoe wil de minister hen dan ertoe aanzetten om in dat kader wel die stap te zetten?

In de laatste alinea gaat het om een eerste actie, met name het faciliteren van het debat over de rol van het hoger onderwijs bij de transitie naar een duurzame samenleving. Een expertenpanel zou zich buigen over de manier waarop een grootschalig debat moet worden aangepakt. Is dat panel al samengesteld en samengekomen, wil mevrouw Vermeiren weten. Kan de minister aangeven wie er zitting in heeft? Ze refereert daarbij aan het advies van de Vlor om voor een gedifferentieerde samenstelling te opteren.

Bij operationele doelstelling 1.7 (spijbelen) blijkt de toename van de problematische afwezigheden verontrustend, en dat ook in het basisonderwijs. De meldingen nemen overhand toe. Het lid juicht toe dat de minister wil inzetten op een aanpak voor dat probleem en dat wil uitbreiden naar grensoverschrijdend gedrag. Er wordt een gestructureerde en preventieve aanpak vooropgesteld, waarbij ouders aangesproken en geïnformeerd worden. Voorts is er het terugvorderen van de schooltoelage. De minister wil nu ook zogenaamde

lokale aanspreekpunten in kaart brengen en nieuwe laagdrempelige vormen van communicatie opzetten. Wat bedoelt de minister met die twee laatste punten? Welke doelgroep hoopt hij daarmee te bereiken? Kan die laagdrempelige communicatie gemeten worden? Heeft het ook effect?

Over het luxeverzuim herinnert het lid zich een eerder debat. Leerlingen komen soms respectievelijk later of niet meer opdagen bij het begin en einde van het schooljaar. In antwoord op haar schriftelijke vraag nr. 606 van 13 september 2011 bezorgde de minister een aantal cijfers van leerlingen die op 1 oktober 2010 niet waren ingeschreven tijdens de eerste drie dagen van het schooljaar. Op twee jaar is een stijging waar te nemen van 1413 naar 2191 leerlingen in het basisonderwijs. De toename zet zich ook door in het secundair onderwijs. De minister gaf daarbij ook aan dat het niet altijd gaat om leerlingen die spijbelen, maar ook om leerlingen die niet terug te vinden zijn in het inschrijvingenbestand, omdat ze uit privéscholen komen en dergelijke.

Juiste cijfers zijn derhalve ontzettend belangrijk, stelt mevrouw Vermeiren, niet alleen om luxeverzuim op te sporen, maar ook om duidelijkheid te krijgen over de leerplicht. Voor wanneer is het centraal inschrijvingsregister gepland? Kan de minister ter zake duidelijkheid verschaffen?

2.4. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* stelt uit te kijken naar de concretisering van de conceptnota Mediawijsheid (OD 1.1), die een antwoord biedt op een resolutie van jaren eerder.

Bij het hoofdstuk vredesopvoeding en herinneringseducatie, operationele doelstelling 1.2, verbaasde het mevrouw Poleyn dat alleen de holocaustherdenking aan de orde komt. Ook de taskforce en de internationale vergadering komen ter sprake.

In antwoord op haar schriftelijke vraag nr. 487 van 27 juni 2011 met betrekking tot de herdenking van Wereldoorlog I en het eventueel opzetten van specifieke initiatieven rond vredesopvoeding ter voorbereiding daarvan, had de minister laten weten dat een werkgroep was opgericht die de onderwijsdoelstellingen van het desbetreffende actieplan rond de eeuwherdenking concreet zou maken en voorbereiden. Het lid vindt het vreemd dat daarover niets terug te vinden is in de beleidsbrief.

Bij operationele doelstelling 1.3 (EDO) heeft het lid de indruk dat er initiatieven aangekondigd worden vanuit de overheid in opvolging van het nascholingstraject. Ze maakt de principiële bedenking dat op het vlak van onder meer de educaties, de overheid zich zo minimaal dient op te stellen en zo veel mogelijk het middenveld stimuleert om initiatieven te nemen. Zijn er vanuit de Vlaamse overheid extra concrete educatieve initiatieven gepland?

Bij de vakoverschrijdende eindtermen techniek in de 2de en 3de graad (OD 1.11), die al langer aangekondigd zijn, wil mevrouw Poleyn vooral weten wanneer die ingevoerd zouden worden.

2.5. Tussenkost van mevrouw Fatma Pehlivan

Mevrouw *Fatma Pehlivan* leest in de beleidsbrief dat inzake operationele doelstelling 1.1 (actief burgerschap), scholen zelf een langetermijnvisie moeten ontwikkelen over het thema burgerschapseducatie en van daaruit hun ondersteuningsbehoefte moeten bepalen. Dat gold over de periode 2010-2011. Is dat intussen gebeurd?

De Koning Boudewijnstichting heeft 'de spiegel' ontwikkeld als instrument om het item burgerschapseducatie te bevragen in het onderwijsveld. Scholen kunnen hun beleid eraan

spiegelen. Wordt van dat instrument ook effectief gebruikgemaakt, vraagt mevrouw Pehlivan.

Er is sprake van een 40-tal secundaire scholen die aan een project onder begeleiding van de KBS zullen deelnemen. Zijn het er uiteindelijk 40?

Het Participatiedecreet zou in 2011-2012 op een aantal punten bijgestuurd worden. De minister verduidelijkt ter zake verder niets. Kan hij dat alsnog doen?

Mevrouw Pehlivan sluit zich aan bij de vragen van andere leden inzake operationele doelstelling 1.7 (spijbelen) en meer specifiek met betrekking tot het actieplan. Ze stelt dat ze in een vraag om uitleg ook heeft gevraagd naar de oorzaken van spijbelen en het profiel van die groep (*Hand. VI. Parl. 2011-12, nr. C21*). Het lijkt haar zeer belangrijk over zoveel mogelijk informatie in dat verband te beschikken om naar aanleiding van het actieplan directer te kunnen ingrijpen. De minister wilde laten onderzoeken wie die jongeren eigenlijk zijn. Is dat gebeurd en wanneer mogen de leden resultaten verwachten?

Ook Midden- en Oost-Europese jongeren en woonwagewoners vormen een apart probleem binnen het onderwijs, weet het lid. Er is een aanzet gegeven om samen te werken met minister Bourgeois rond het thema. Dat was aangekondigd tegen 2011. Zit dat in de planning?

2.6. Tussenkomen van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* heeft nog twee vragen en een bedenking. In het kader van operationele doelstelling 1.1 is bekend uit onderzoek dat die voorbereiding op actief burgerschap bij jongeren beter kan. Het is iets dat niet alleen op de schoolbanken aangeleerd wordt, maar tevens iets dat de gemeenschap en ouders aanbelangt. Het is volgens het lid voor jongeren belangrijk via buurtgroepen, sport- en jeugdbewegingen, te leren hoe ze op een beleefde manier voor zichzelf kunnen opkomen, een mening kunnen vormen en die mening kunnen delen. In de beleidsbrief leest het lid dat de minister voor het betrokken werkjaar voorziet om het formeel besluitvormingsproces voor een minidecreet met betrekking tot de rechtspositie van leerlingen in basis- en secundair onderwijs op te starten. Wat zijn de doelstellingen van het minidecreet en zal de minister erop toezien dat het geen verdere juridisering van het onderwijs in de hand werkt?

Bij operationele doelstelling 1.2 doet mevrouw Celis de suggestie om in het kader van de vredeseducatie een bezoek aan In Flanders Fields mee op te nemen in de eindtermen. Britse scholieren zijn daartoe verplicht, stelt het lid.

Bij operationele doelstelling 1.8, vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen, vindt het lid het lovenswaardig dat de minister werk wil maken van maatregelen om het pesten op school aan te pakken. Ze refereert aan tragische berichtgeving ter zake. Tegelijk vraagt ze aandacht voor de vele dossiers van pesten bij onderwijzend personeel: onder leerkrachten en van directie ten aanzien van leerkrachten. Met mevrouw Marleen Vanderpoorten als minister van Onderwijs is daar al ernstig werk van gemaakt. Het probleem is echter niet verholpen. Mevrouw Celis is ervan overtuigd dat die kwestie aangepakt moet worden, om het leerkrachtenberoep aantrekkelijk te maken. Dat mist ze in de tekst.

De onderwijsinspectie werkt aan een instrument om het welbevinden in kaart te brengen. De Vlor uit echter de bezorgdheid dat het gekoppeld zou worden aan de doorlichting door de inspectie. Nog volgens de Vlor hebben scholen geen nood aan administratieve formats zonder dat daar reëel beleid tegenover staat. Hoe staat de minister tegenover die opmerking van de Vlor? Deelt hij hun mening dat het sterk raakt aan de pedagogische vrijheid, de autonomie en het beleidsvoerend vermogen van onderwijsinstellingen?

In het kader van zelfdodingspreventie zou de minister bekijken hoe de preventiecoaches voor geestelijke gezondheid verder kunnen worden ingezet. Heeft de minister een idee hoeveel scholen daarop een beroep doen? Hoe ervaren ze dan de steun van die coach bij het uitwerken van het preventiebeleid?

2.7. Tussenkost van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* heeft vragen bij operationele doelstelling 1.6, 1.7 en 1.8. Bij 1.6 verwijst de minister in het kader van de integrale jeugdhulp naar de evaluatie die als basis moet dienen voor het opstellen van een nieuw decreet. Dat is niet opgenomen in de plannen voor het volgende werkjaar, merkt het lid. Er leven bepaalde bekommernissen vanuit Onderwijs, stelt ze, met betrekking tot die integrale jeugdhulp. In hoeverre is er in dat verband en voor dat dossier ook input vanuit Onderwijs? Daar heeft men ook concreet ervaring met integrale jeugdhulp, oppert ze en er zijn zeker vragen naar verbetering van bepaalde aspecten.

De CLB's zouden netoverschrijdend aan een aantal initiatieven werken inzake de rechtspositie van minderjarigen. Wat houden die in?

Er wordt ook gewerkt aan een decreet Leerlingenbegeleiding, stelt de minister. Mevrouw Helsen leest ter zake vooral over de afstemming tussen partners die op dat vlak actief zijn. Het lid breekt nogmaals een lans voor het breder bekijken van die factor en ook de blik te richten op partners in domeinen buiten Onderwijs. Ook daar is een goede afstemming en verduidelijking nodig, verzekert ze.

De omkadering van de CLB's zou vereenvoudigd worden en transparanter moeten. Kan de minister in dat verband al een tipje van de sluier lichten over de richting die men daarmee wil inslaan?

Voor operationele doelstelling 1.7 verwijst mevrouw Helsen, ten behoeve van wie naar het profiel van spijbelaars vraagt, naar een zeer degelijk dossier van de Vlor. Ze betwijfelt of dat profiel in het korte tijdsbestek gewijzigd zou zijn.

Wat de minister beklemtoont in het kader van de aanpak van de spijbelproblematiek, vindt het lid positief. Er gaat meer aandacht naar preventie. Ook doelgroepgericht werken is een stap in de goede richting, stelt mevrouw Helsen. Ze hoopt dat ze ook over de concrete uitrol van het plan even positief zal kunnen oordelen.

Met betrekking tot tienermoeders vraagt het lid zich af of een uitbreiding van het model van de POT's geen optie is. Het persoonlijk ontwikkelingstraject is vooralsnog alleen mogelijk in het kader van het systeem leren en werken. Die jonge moeders zouden volgens het lid bijzonder goed gebaat zijn bij zo'n POT. Wordt dat in overweging genomen en is de minister bereid dat te bekijken?

Voor operationele doelstelling 1.8 en de preventiecoaches geestelijke gezondheidszorg wil het lid weten of de minister ook een link legt met de CLB's in dat verband. Voor haar moeten zij in elk geval een plaats krijgen in de vooropgestelde werkwijze.

Bij het concept om een instrument te ontwikkelen waarmee het welbevinden van leerlingen kan worden gemeten, meent mevrouw Helsen dat er ter zake voornamelijk ook een opdracht is weggelegd voor pedagogische begeleidingsdiensten. Het idee om het welbevinden en zelfs ook de betrokkenheid van leerlingen te meten, vindt het lid wel een positief gegeven. Dat mag echter niet beperkt blijven tot het meten en weten, maar moet een instrument worden in de coaching en effectieve begeleiding van leerlingen, stelt ze. Hoe wil de minister daarmee omgaan?

Wat het pesten en pestgedrag betreft, vraagt mevrouw Helsen nog expliciet om aandacht te besteden aan de vorming van leerkrachten. Ze haalt aan dat de onderwijssector de sector is waarin volwassenen het meest te maken krijgen met pesterijen, terwijl ze dat bij minderjarigen net moeten bestrijden. Dat verdient aandacht, vindt het lid. De minister wil met het oog op die problematiek een game ontwikkelen. Die kunnen waardevol zijn, stelt het lid, maar ze is ervan overtuigd dat de vorming van leerkrachten het eerste aandachtspunt moet zijn.

2.8. Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx

Bij operationele doelstelling 1.1, wil mevrouw *Kathleen Deckx* met klem aandacht vragen voor wat het minidecreet vooropstelt en voor het noodzakelijke evenwicht tussen rechten en plichten in het schoolreglement, gezien het steeds frequenter voorkomen van een juridisch steekspel ter zake.

Bij operationele doelstelling 1.4 over cultuureducatie, vraagt mevrouw *Deckx* naar de definitie van een luisterpuntbibliotheek. Zijn er daarvan veel te vinden? Hoe worden ze gefinancierd?

Het siert de minister volgens het lid dat hij zich bij operationele doelstelling 1.6 ertoe engageert om het recht op leren te vrijwaren voor de minderjarigen die in de hulpverleningscircuits zitten. Uit een bezoek met de Commissie Jeugdzorg in Mol was dat probleem duidelijk gebleken. Heeft de minister al meer zicht over de mogelijke oplossingen?

Bij het concept studiekeuze en studiekeuzebegeleiding wil mevrouw *Deckx* nog aangeven dat jongeren niet alleen moeilijk kunnen inschatten wat ze zelf kunnen, maar dat het voor hen net zo moeilijk is om uit te maken wat precies van hen wordt verwacht in die hogere opleiding. Worden er inspanningen geleverd om jongeren inderdaad ook inzichten te verschaffen in wat op hen afkomt? Het gaat vooral om de overgang van secundair naar hoger onderwijs.

Mevrouw *Deckx* wacht op meer informatie rond het aangekondigde actieplan inzake de spijbelproblematiek (OD 1.7). In de beleidsbrief spreekt haar vooral aan dat de minister gepaste maatregelen wil ontwikkelen voor grensoverschrijdend gedrag op school en dat verder herstelgericht werken op school aangemoedigd zou worden. Het stemt haar tevreden dat het de bedoeling is om in remediëring te voorzien binnen de schoolomgeving zodat zoveel mogelijk jongeren, ook met probleemgedrag, in dat kader opgevangen worden, al beseft ze dat bepaalde leerlingen uit de schoolomgeving gehaald moeten worden omdat het niet anders kan.

De term luxeverzuim vindt het lid een ongelukkige woordkeuze, ook al gaat het om wegblijven van school wegens vakantie. Ze stelt dat het er niet zelden om gaat uit luxewegingen weg te blijven uit school, maar vaak ook omwille van de hoge kostprijzen van vakanties bij later vertrek. Mevrouw *Deckx* meent dat die insinuatie genuanceerd moet worden. Ze is het er wel mee eens dat ouders noch leerlingen zelf kunnen bepalen wanneer ze vakantie nemen. Hoever staat de minister in dat verband?

Met betrekking tot pestgedrag worden initiatieven genomen, leert de beleidsbrief. Het lid leest over pestgedrag van leerling tegenover leerling, van leerkracht tegenover leerkracht, maar ze wil weten of ook de verhouding van leerling tegenover leerkracht en omgekeerd is meegenomen in het verhaal.

2.9. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, refereert aan de vraag van de Vlor om af te toetsen of het element burgerschapseducatie in operationele doelstelling 1.1 nog niet vol-

doende is opgenomen in andere leergebieden zoals wereldoriëntatie en in vakoverschrijdende eindtermen in het secundair onderwijs. Is het echt nodig om nieuwe eindtermen ter zake op te stellen?

Bij operationele doelstelling 1.4 over kunst- en cultuureducatie, wil de heer Bouckaert weten in hoeverre het deeltijds kunstonderwijs daarbij betrokken wordt. Krijgt het dan ook de nodige middelen om die verbreding te realiseren?

In de tekst van de minister leest het lid bij operationele doelstelling 1.7 dat het spijbelgedrag toeneemt en dus ook de problematiek in dat verband. Het lid is het daarmee eens. Daarnaast is er sprake van een bevraging over het luxeverzuum, maar dat kan de heer Bouckaert dan weer niet terugvinden in de realisaties. Zijn daarvan al resultaten gekend?

De minister wil de ongekwalificeerde uitstroom bij woonwageneigenaren terugdringen en stelt daarvoor plannen in het vooruitzicht. De bewuste actieplannen werden aangekondigd voor najaar 2011. Hoeveel staat het daarmee?

De Vlor merkt bij de idee van gaming in het kader van welbevinden, dyslexie en dies meer op dat dit sterk ingrijpt op de autonomie van de koepels. Het kan leiden tot een dubbel gebruik met de pedagogische diensten binnen die koepels, veronderstelt het lid. Hij wil graag de visie van de minister ter zake: is er sprake van verspilling?

Bij operationele doelstelling 1.11 sluit de heer Bouckaert zich aan bij de opmerking van de Vlor, die twijfels uit bij het idee om nog met nieuwe eindtermen te komen aan de vooravond van een hervorming van het secundair onderwijs. Er wordt gewezen op de kosten die dat meebrengt.

2.10. Antwoorden van de minister

2.10.1. OD 1.1 Jongeren voorbereiden op actief burgerschap

Minister *Pascal Smet* kan niet het precieze aantal scholen meedelen dat aan burgerschapseducatie in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting doet. Hij weet wel dat het programma bijna altijd volzet is en noemt de tentoonstelling een aanrader. Het is hem tevens ter ore gekomen dat sommige technische en beroepsscholen het bezoek als een probleem ervaren omdat leerlingen soms in de Brusselse natuur verdwijnen. Het contract voor het project wordt in elk geval vernieuwd.

De minister geeft toe dat er in diverse vakoverschrijdende eindtermen al aardig wat burgerschapscompetenties zijn opgenomen, zoals de Vlor aanhaalt. De Vlor zegt volgens de minister vooral dat het er in de eerste plaats om gaat om het gewoon te doen. Hij is van plan om er iets meer over op te nemen in het minidecreet over de rechtspositie van de leerlingen en leerlingenparticipatie. Eerste doel is in elk geval om voor geschillen en onenigheid een ietwat sluitende regeling te treffen. De minister is het eens met de waarschuwing ter zake voor (over)juridisering. Hij stelt dat het feit dat er rechten ontwikkeld worden ook niet de facto betekent dat men naar de rechtbank moet stappen. Hij ziet in de maatschappij een algemene tendens naar te veel juridisering. Dat mag niet beletten dat er aan jongeren ook rechten moeten worden toegekend.

De kwestie van de handelingsbekwaamheid van jongeren en de opmerkingen ter zake van de Vlor komt er in essentie op neer vanaf wanneer jongeren zonder ouders iets kunnen ondernemen. Het komt zeker aan bod in het kader van het minidecreet, verzekert de minister. In de beleidsbrief stond het onderlijnd en met vraagtekens vanwege een vergetelheid bij het afwerken van de tekst, stelt hij gerust.

2.10.2. OD 1.2 Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie

Bij operationele doelstelling 1.2 meldt minister Smet dat de werkgroep die met de herinneringseducatie bezig is, en die wel degelijk actief is, in versneld tempo moet werken.

Hij stelt dat men scholen niet kan verplichten om het reflectie-instrument te gebruiken. Er is ook geen echt zicht op hoeveel scholen er gebruik van maken. De minister grapt dat hij dat liever ook niet aan scholen vraagt omdat ook dat weer als een planlast ervaren kan worden. Het reflectie-instrument is wel ter beschikking gesteld aan de scholen en er is gevraagd of ze die langetermijnvisie hebben. In principe moet de inspectie dat aspect meenemen in de beoordeling van scholen. Niemand ontsnapt aan het herdenkingsjaar, ook de scholen niet, oppert de minister. Hij wil proberen nog wat extra middelen op te duikelen om er aandacht aan te kunnen besteden in de scholen. Het punt zit al in de vakoverschrijdende eindtermen en het behoort tot de pedagogische vrijheid hoe scholen ermee omspringen, besluit de minister. Verplichting is onmogelijk.

2.10.3. OD 1.3 Inzetten op Educatie voor Duurzame Ontwikkeling

Bij operationele doelstelling 1.3, inzetten op Educatie voor Duurzame Ontwikkeling, vermeldt de minister dat er een aantal initiatieven ter zake zijn genomen: Onze Duurzame School, Frisgroen Denken, De Timaeus Story enzovoort (zie <http://www.ond.vlaanderen.be/nascholing/>).

De minister gaat vervolgens in op het item nascholing en de prioriteiten daarbij. Leraren scholen zich niet graag bij, beaamt de minister. Toch gaat hij ervan uit dat nascholing net als stages, werkplekleren en bijscholing en vorming deel uitmaken van een competentieontwikkeling van een leerkracht. Dat thema zou ook op zeer korte termijn aangekaart worden met de vakbonden en de inrichtende machten in het kader van het leerkrachtenloopbaanpact. Het is de bedoeling dat elke leerkracht in de loop van zijn loopbaan op geregelde tijdstippen wordt bijgeschoold. De minister vergelijkt het probleem van niet willen bijscholen met het zelf onderling pesten bij leerkrachten terwijl ze het zelf moeten voorkomen. Ook die invloed vloeit over naar leerlingen, die toch door het onderwijs op een veranderingsgerichte samenleving moeten worden voorbereid. Voor minister Smet moet precies die paradox als een van de hoofdpunten in het leerkrachtenloopbaanpact meegenomen worden. Hij onderstreept dat er ook heel wat leerkrachten zijn die wel op de goede manier bijblijven. Er zijn echter wel al ideeën over hoe men stringenter kan zijn in de aanpak, maar de minister wil dat eerst met de sociale partners bespreken.

Het expertenpanel wordt niet alleen gedragen door Onderwijs, maar ook door het departement Leefmilieu. Op initiatief van dat departement zou het bijeenkomen in januari 2012. Onderwijs is daarbij betrokken, verzekert de minister. Hij zal de exacte samenstelling van het expertenpanel opvragen (zie bijlage, p. 45).

2.10.4. OD 1.4 Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken

Voor operationele doelstelling 1.4 kan de minister melden dat het dko wel degelijk wordt ingeschakeld. Men is bezig de link te leggen met het leerplichtonderwijs. Er is al geregeld overleg geweest met de minister van Cultuur. In de periode januari-februari 2012 zou men het plan voor cultuureducatie moeten kunnen voorleggen. Extra middelen zijn niet altijd nodig, stelt de minister. Hij wil daarover echter niet voorbarig uitweiden.

De luisterpuntbibliotheek is een digitale bibliotheek waar men titels online kan ontlene, na inschrijving: www.luisterpuntbibliotheek.be. De minister geeft er 30.000 euro aan. Hij weet niet of en in hoeverre ook de minister van Cultuur bijdraagt. Het is de bedoeling dat boeken ingesproken worden. In eerste instantie was de luisterpuntbibliotheek gericht op blinden en slechtzienenden, maar het wordt uitgebreid naar andere doelgroepen. Er is samenwerking met verenigingen, openbare bibliotheken, rust- en verzorgingsinstellingen,

lokale dienstencentra, scholen enzovoort. De opdracht is uitgebreid en richt zich onder meer ook op dyslexie. De minister vat samen dat het om een bibliotheek gaat voor mensen met een leesbeperking, van welke aard ook. De ontlening gaat via post.

2.10.5. OD 1.5 Het deeltijds kunstonderwijs verdiepen en verbreden

Bij operationele doelstelling 1.4 heeft de minister al geantwoord, maar mevrouw *Irina De Knop* koppelt terug naar het begin van de legislatuur, toen het onmogelijk gemaakt is om nog uitbreiding van programmatie te voorzien binnen het dko omdat er een conceptnota op komt was. Wat is daar de stand van zaken, wil het lid weten. Geldt die standstill nog steeds?

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat er uitzonderingen mogelijk zijn, mits gemotiveerde aanvraag. Het is al gebeurd, maar er gelden strikte voorwaarden. De minister biedt aan een lijst door te spelen van wat er is toegekend in dat verband. Ook de voorwaarden en criteria zal hij aan de commissie bezorgen.

2.10.6. OD 1.6 De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken

De input van Onderwijs is gevraagd voor het decreet Integrale Jeugdhulp. Er is een betere samenwerking met Welzijn vooropgesteld. De rol van de CLB's vormt nog een gesprekspunt tussen minister Smet en minister Vandeurzen. Er wordt aan gewerkt.

Van de netoverschrijdende initiatieven zal de minister eveneens een lijst laten bezorgen aan de commissie.

Mevrouw *Irina De Knop* verneemt dat er een evaluatie is van het decreet Integrale Jeugdhulp. Mag ze het debat dat is gevoerd over de zogenaamd onschoolbaren in dat kader plaatsen? Is er dan ook een discussie aan de gang over welk kader of welk beleidsdomein minderjarigen in dat geval al dan niet moet opvangen? De Vlor vraagt in zijn advies ook naar de stand van zaken in het onderzoek naar jongeren met ernstige gedragsproblemen, herinnert mevrouw De Knop. Kan de minister ook daarbij enige verduidelijking bieden?

Minister *Pascal Smet* zal de resultaten nakijken. Hij stelt dat het echter meer slaat op het werk dat in de Commissie ad hoc Bijzondere Jeugdzorg is gebeurd. Het gaat om een ander onderwerp.

Over de plannen voor 2012, zegt de minister in verband met de omkadering van de CLB's dat men daarin verder wil gaan. Hij denkt daarbij in het bijzonder aan de zogenaamde ontcleuring van de GOK-middelen. De CLB's krijgen daarvoor ook extra middelen. Voorts wil men ook versneld werk maken van de complexe afstandsproblematiek, met de densiteitsparameters.

Voor het decreet Leerlingenbegeleiding bestaat er een inventaris. Een ambtelijke taskforce heeft zich erover gebogen en er moet in de volgende maanden verder gewerkt worden aan de voorbereiding van de decreetswijziging.

Mevrouw *Kathleen Helsen* herhaalt dat het een gemiste kans is om een decreet Leerlingenbegeleiding te maken dat zich beperkt tot enkel de partners binnen Onderwijs. Voor het decreet Integrale Jeugdhulp stelt de minister te willen finaliseren tegen einde van de legislatuur. Het lid dringt erop aan op vrij korte termijn het overleg daaromtrent te plannen. Ze heeft de indruk dat minister Vandeurzen sneller wil gaan in dat verband. Het is vanuit Onderwijs belangrijk de knelpunten die daarin worden vastgesteld ook mee te nemen, meent het lid. Bovendien kan het decreet Leerlingenbegeleiding niet losgekoppeld worden van het decreet Integrale Jeugdhulp, stelt ze.

Minister *Pascal Smet* stelt haar gerust en zegt dat het overleg loopt, maar dat het nog niet voldoende uitgekristalliseerd is om er al op te kunnen ingaan.

2.10.7. OD 1.7 De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken

De minister geeft aan dat wat men een stijging noemt van het spijbelgedrag, eigenlijk de facto een beter in kaart gebrachte problematiek behelst. Als men begint te registreren en te meten, zijn er te weinig gegevens om een juist beeld te vormen, stelt de minister. Naarmate men langer meet, weet men ook beter hoe de situatie in werkelijkheid is. Omdat er veel meer aandacht aan het probleem wordt besteed, worden tegelijk de scholen ook gesensibiliseerd en is er meer opvolging en dus meer effectieve registratie. Zo komt de stijging tot stand. Het fenomeen van de registratie is allicht uitgewerkt, oppert de minister en dus is er intussen effectief een toename merkbaar. Dat is wat de formulering in de beleidsbrief betekent.

Aan de basisnota voor het actieplan Grensoverschrijdend gedrag wordt gewerkt. Het gaat volgens de minister niet om geniale nieuwe ideeën: het is een actualisatie, maar er is wel een uitbreiding met spijbelen. Hij hoopt dat nog voor kerst 2011 rond te hebben.

De minister vindt de vraag over pestgedrag bij leerkrachten moeilijk. Er wordt gesensibiliseerd via Klasse en er is de vzw Limits die betaald wordt voor de aanpak van pestgedrag onder leerlingen maar ook bij leerkrachten. Pestgedrag onder leerkrachten behoort echter fundamenteel tot het hrm-beleid en het beleidsvoerend vermogen van de school. De minister van Onderwijs mag daar in wezen niet interveniëren. Hij kan enkel de nodige instrumenten en materialen ter beschikking stellen en sensibiliseren.

Minister Smet is het ermee eens dat de term luxeverzuim een ongelukkige keuze is. Hij zet ook de term onschoolbaren op dat lijstje. Toch bevatten dergelijke termen vaak ook een grond van waarheid, stelt de minister. Reizen en vakantie is niet voor iedereen weggelegd, maar wordt toch door velen al niet meer als een luxe beschouwd. Hij wijst erop dat de redenering die ouders vaak maken om dan 300 of 400 euro op de vakantie te besparen door eerder te vertrekken, niet goed te praten is, maar vindt tegelijk dat het ook aan de scholen is om tot op het laatste ogenblik zinvolle activiteiten met de kinderen te doen. De tijdspanne waarin het lesgeven stopt, moet ook minimaal zijn, stelt de minister, en alleen strikt wat nodig is om op een redelijke wijze te kunnen delibereren.

Er is een rondetafel gehouden waarop is afgesproken een bevraging te doen. Die is gebeurd maar de follow-up met alle actoren heeft nog niet plaatsgevonden. De minister verbindt zich ertoe op het volgende overleg met de Vlor een datum vast te leggen. Naar aanleiding van die besprekingen wordt dan met alle actoren samen beslist wat er moet gebeuren: ofwel wordt er iets aan gedaan, ofwel niet, maar dan wil de minister dat men ook doorverwijst naar de scholen als een probleem rijst, mocht men zo beslissen. De minister zal ook met de commissie het debat ter zake aangaan en hoopt daarover een zinvolle discussie over de grenzen van meerderheid en oppositie heen te kunnen voeren. Daaruit moet dan ook een conclusie getrokken worden. Ten laatste in februari 2012 wil de minister de bespreking met de Vlor hebben om dan naar het parlement te komen.

Het centraal inschrijvingsregister zou tijdens het schooljaar 2012-2013 moeten proefdraaien. Het werd Discimus gedoopt. In het schooljaar 2013-2014 zou het dan operationeel moeten zijn. De minister bevestigt dat het dan voor alle scholen geldt.

De minister licht toe dat Discimus een soort van taal behelst waarin de software van scholen communiceert met de servers van het departement. Hoofddoel van de test is de gegevens tweemaal te hebben en te zien dat ze overeenstemmen: de gewone oktobertelling en de februaritelling met de Discimusdata. De data moeten gekoppeld worden.

Het plan rond MOE, Midden- en Oost-Europese jongeren en woonwagenbewoners, is al voorgesteld door minister Bourgeois, herinnert de minister. De onderwijsmaatregelen moeten in dat kader worden bekeken. Onder meer de brugfiguur naar de Roma-bevolking is volgens de minister cruciaal.

De suggestie inzake tienerouders neemt de minister mee.

De POT's uitbreiden kost wel geld, waarschuwt hij. Dat debat dient zich tevens aan inzake de onschoolbaren. Thuisonderwijs is een andere mogelijkheid, merkt minister Smet op. Hoe dat dan georganiseerd moet worden, is nog niet duidelijk. Het kan eventueel in een formule zoals bij Bednet, voor zieke kinderen.

2.10.8. OD 1.8 Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen

De minister zegt dat hij van het pilootproject rond complexe peestsituaties de fiche zal overmaken.

Het concept rond gaming wordt ter beschikking gesteld van de scholen, maar er is geen verplichting om het te gebruiken. De ontwikkeling van educatieve gaming komt nu pas echt van de grond, merkte de minister recent. De resultaten zijn bemoedigend, vindt hij. Zo kan men wiskunde oefenen via games. Kinderen doen het graag en leren er veel bij. De minister is van oordeel dat ook inzake pestgedrag door identificatie met de figuur die ze spelen, kinderen tot inzichten kunnen komen.

De heer *Boudewijn Bouckaert* oppert dat ook de koepels in die zin zouden gaan werken en vreest voor dubbel werk. De *minister* stelt dat de koepels bij het project betrokken worden en denkt niet dat er een risico op dubbel werk is.

Met het oog op de vraag over de preventiecoaches geestelijke gezondheidszorg, vermeldt minister Smet dat er in 2010 in het secundair onderwijs 249 trajecten waren. 196 daarvan waren langdurig met uitgebreide begeleiding. 53 waren veeleer consultatie- en adviesgericht. 72 trajecten zijn volledig afgerond en 177 lopen nog. Met minister Vandeurzen wordt bekeken hoe er verder op wordt gewerkt. Ook de minister vindt dat CLB's de juiste rol in het geheel toebedeeld moeten krijgen. Daarover willen de ministers eerst samen overleggen.

Minister Smet betwijfelt of er een echte definitie is van welbevinden van leerlingen. Er worden wel vragen gesteld aan scholen en kinderen, op een heel primaire manier.

Mevrouw *Kathleen Helsen* maakt nog de opmerking dat het instrument inzake welbevinden door de inspectie wordt ontwikkeld. Het zou volgens het lid veel beter op een andere manier gehanteerd worden. Leerkrachten zouden het als continu werkmiddel moeten kunnen aanwenden om na te gaan of de kinderen in de klas echt nog mee zijn, stelt het lid. Ze stelt zich vragen bij de wijze waarop het zal worden aangewend, en zou liever zien dat pedagogische begeleidingsdiensten de ontwikkeling opnemen om het instrument dan voor alle scholen ter beschikking te stellen. Mevrouw Helsen heeft er geen zicht op hoe het gebruikt zal worden, wie dat zal doen enzovoort. Hoe wordt het ontwikkeld en waarvoor wil men het inzetten? Wil de inspectie louter een beeld van het welbevinden van leerlingen krijgen? Het lid meent dat een dergelijk instrument voor leerkrachten in de klas, niet identiek kan zijn.

Minister *Pascal Smet* legt uit dat het zou gaan om gestandaardiseerde vragenlijsten om te peilen bij scholen naar het welbevinden daar en na te gaan of ze ook bezig zijn met het welbevinden. De vragenlijsten zouden online ter beschikking worden gesteld, in eerste instantie voor basisonderwijs, secundair onderwijs en buitengewoon secundair onderwijs.

De planlast voor scholen zou minimaal moeten zijn. De bedoeling is dat, als er voldoende scholen het wetenschappelijk opgestelde, maar vooralsnog niet afgewerkte instrument hebben ingevuld, de inspectie over referentiewaarden beschikt waarop scholen zich kunnen positioneren. Er moet dus een statistisch relevant aantal scholen de vragenlijsten door leerlingen laten invullen. Er wordt een feedbackrapport aan de scholen bezorgd. De minister stelt dat de leden altijd bijzondere bekommernissen mogen doorgeven en dat die dan aan de respectieve wetenschappelijke onderzoekers worden overgemaakt.

De minister begrijpt dat het lid wil dat de pedagogische begeleidingsdiensten dan weer een instrument ter beschikking zouden moeten stellen van scholen, omdat die permanent met het welbevinden van de kinderen bezig moet zijn. Dat moet ook, beaamt de minister, maar ook dat maakt deel uit van het beleidsvoerend vermogen van een school. Men verwacht dat van een school. Hij is wel bereid het idee te onderzoeken en na te gaan of er al plannen zijn, of dat er al iets in die zin gebeurt.

Mevrouw *Kathleen Helsen* wil vooral ook dat er wordt nagegaan wat voor instrumenten er al ontwikkeld zijn.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt het vreemd dat er geen definitie van welbevinden is, omdat wetenschappelijk onderzoek en werk de facto vanuit definities vertrekt.

Minister *Pascal Smet* is bereid een tussentijdse bevraging te doen om te horen welke definitie van welbevinden van leerlingen er gehanteerd wordt.

De heer *Boudewijn Bouckaert* benadrukt dat het welbevinden vooral gekoppeld moet worden met de schoolse context. Dat moet verlopen via goed onderwijs en niet via amusement, al zijn er slechte cijfers. Er mag geen autonomisering van de term zijn.

2.10.9. OD 1.11 Bestaande einddoelen actualiseren en nieuwe eindtermen ontwikkelen

Heeft het nog zin eindtermen voor het secundair onderwijs aan te passen? De minister denkt van wel. De uitrol van de hervorming van het secundair onderwijs zal pas vanaf 2015 starten, stelt hij. Hij is het er wel mee eens dat er goed moet worden nagedacht over wat wel en wat niet te doen. Voor techniek klopt het dat er vakoverschrijdende eindtermen worden ontwikkeld. Er volgt nog een bespreking met de onderwijsverstrekkers. Daar leven nog vragen. Dat wil men echter wel effectief bewerkstelligen. Wanneer ze ingevoerd worden, is nog vaag, maar het zou nog in de lopende legislatuur gebeuren.

3. Strategische doelstelling 2: kansen geven aan elk talent

3.1. Tussenkoms van mevrouw *Kathleen Helsen*

Mevrouw *Kathleen Helsen* merkt op dat de minister tijdens de gedachtewisseling over het dossier leezorg heeft gezegd dat hij rekening zou houden met de opmerkingen van de commissieleden. Welke elementen in de gedachtewisseling zullen zijn houding in dit dossier mee bepalen?

3.2. Tussenkoms van mevrouw *Goedele Vermeiren*

Mevrouw *Goedele Vermeiren* leest in de beleidsbrief dat de minister dit najaar op basis van een conceptnota het overleg met alle betrokkenen zal opstarten over het hoger beroepsonderwijs (OD 2.6). Is die conceptnota al beschikbaar? Is het al duidelijk wie er zal zetelen in de commissie die zal worden geïnstalleerd rond het hbo? Gaat het om mensen uit het werkveld?

Ze hecht veel belang aan het verhogen van de participatie aan levenslang leren (OD 2.11). Vlaanderen heeft nog een hele weg af te leggen om de 15 percentnorm te halen. De struc-

tuur van het volwassenenonderwijs is ingewikkeld. Het is onduidelijk wie wat aanbiedt en wat de uiteindelijke finaliteit van de opleidingen is. Men zou een duidelijk overzicht moeten creëren. In 2012 zou de minister een project opzetten om EVC-trajecten concreet vorm te geven. Daarover wil ze wat meer uitleg.

De Vlor suggereerde dat lerarenopleidingen in het volwassenenonderwijs een gedeeltelijke oplossing kunnen bieden voor het tekort aan leerkrachten. Wil de minister daar extra aandacht aan besteden? De centra voor leerloopbaanbegeleiding zouden verder worden uitgewerkt. Ze suggereert dat men hiervoor een andere term zou bedenken.

3.3. Tussenkost van mevrouw Fatma Pehlivan

Mevrouw *Fatma Pehlivan* zal het hebben over het verhogen van de participatie aan het hoger onderwijs, in het bijzonder van jongeren uit de kansengroepen (OD 2.8). De projecten die door de instellingen werden opgezet in het kader van het aanmoedigingsfonds hebben een belangrijke dynamiek op gang gebracht rond diversiteit in het hoger onderwijs. Er is echter nog verbetering mogelijk. Het aantal allochtone studenten dat afstudeert in het hoger onderwijs is nog steeds zeer laag. Een bijsturing van het aanmoedigingsfonds is dan ook aangewezen.

De minister erkent dat er nood is aan resultaatsgerichte beheersindicatoren om een beter zicht te krijgen op de impact van het diversiteitsbeleid in het hoger onderwijs. Op dit ogenblik zijn de instellingen niet verplicht om gegevens bij te houden over de in- en doorstroom van studenten uit kansengroepen. De instellingen mogen hun eigen definities van ondervertegenwoordigde groepen hanteren. Daardoor zijn de cijfers niet vergelijkbaar. Het verzamelen van gegevens kan ook leiden tot problemen met de privacy. Men dient dus na te denken over een beter registratiesysteem.

De minister wil nagaan of het afsluiten van een beheersovereenkomst kan helpen om de doelstellingen van het aanmoedigingsfonds te realiseren. Wat zijn de nadelen van deze werkwijze? Welke alternatieven zijn er? Tegen wanneer wil de minister de knoop doorhakken? De Vlor pleit in zijn advies over de beleidsbrief voor een structurele integratie van het diversiteitsbeleid in de instellingen voor hoger onderwijs. Bij de bespreking van de beleidsnota heeft de minister gezegd dat projecten in het aanmoedigingsfonds op een bepaald moment een duurzaam karakter moeten krijgen. Projecten moeten leiden tot een aanpassing van het reguliere beleid. Dit vindt ze niet terug in de beleidsbrief. Welke concrete maatregelen zal de minister op dat vlak nemen in 2012? De minister zou in het najaar een plan van aanpak voorstellen, op basis van de rapporten van de instellingen en van de evaluatie van het aanmoedigingsfonds. Dat plan zou kaderen in een bredere visie op de democratisering van het onderwijs. Wanneer mag men dat plan verwachten? Zijn de krachtlijnen ervan al bekend?

Tegen het einde van dit werkjaar 2011-2012 zouden de ministers van Onderwijs en van Inburgering gezamenlijk een ontwerp van decreet uitwerken over de centra voor leerloopbaanbegeleiding (OD 2.11). De Huizen van het Nederlands zouden samen met de dertien consortia volwassenenonderwijs omgevormd worden tot regionale centra voor leerloopbaanbegeleiding. Deze centra zouden moeten instaan voor gerichte informatieverstrekking, oriëntering, testing en doorverwijzing van volwassenen met uiteenlopende leervragen. Zullen deze centra zich ook richten op de leerlingen van het laatste jaar van het secundair onderwijs? In welke regio's zullen die centra worden opgericht?

3.4. Tussenkost van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* weet dat de participatie aan het kleuteronderwijs goed is (OD 2.2). De Vlor geeft wel aan dat de informatiedoorstroming tussen Kind en Gezin en het kleuteronderwijs nog efficiënter zou kunnen verlopen. Het onderwijs is vragende partij voor

globale en anonieme informatie over het profiel van kleuters die niet regelmatig deelnemen aan het kleuteronderwijs. Is er daarover overleg geweest met minister Vandeurzen?

Het is de bedoeling om in 2020 twintig percent van de studenten een buitenlandervaring te laten opdoen via stages, studeren of werken (OD 2.9). In de commissievergadering van 13 oktober 2011 (*Hand. VI. Parl. 2011-12, nr. C26*) heeft de minister gezegd dat het eerste actieplan dat hij had ontvangen rond studentenmobiliteit onvoldoende was. Het actieplan zou in december 2011 worden gefinaliseerd. Het zou dit jaar nog worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Is dat actieplan intussen beschikbaar?

3.5. Tussenkost van mevrouw Irina De Knop

Mevrouw *Irina De Knop* heeft de indruk dat de discussie rond de participatie aan het kleuteronderwijs intussen wat achterhaald is (OD 2.2) De evaluatie van de toelatingsvoorwaarden heeft geleid tot een aantal verbetervoorstellen, onder meer een betere gegevensverzameling rond aanwezigheden, de taalproef en een blijvende en gerichte communicatie rond de toelatingsvoorwaarden. Wat doet de minister concreet met die evaluatie? Hoe zet de minister deze evaluatie om in concrete acties? Haar fractie is van oordeel dat kinderen die, onder meer op basis van hun resultaten in de taalproef, niet mogen overgaan, misschien nood hebben aan een meer intensieve begeleiding.

Ze heeft de indruk dat de minister de ambitie om het leezorgkader verder uit te bouwen heeft opgegeven (OD 2.3). Heel wat onderwijsactoren hebben het daar moeilijk mee. Haar fractie is er niet van overtuigd dat het nuttig is om steeds meer types te creëren in het buitengewoon onderwijs. Moeten alle leerlingen met autismespectrumstoornissen (ASS) worden ondergebracht in het nieuwe type 9?

In het najaar van 2011 werd er nog een commissie voor het hbo geïnstalleerd (OD2.6). Wat is de stand van zaken? Waarom is het zo moeilijk om het hbo concreet vorm te geven?

3.6. Tussenkost van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* stelt vast dat er in het kader van OD 2.1 sprake is van ouderbetrokkenheid. De participatie komt echter vooral aan bod bij OD 1.1. Hoe ver staat men met de bijsturing van het Participatiedecreet? Wordt daar ook een luik leerlingenrechten aan gekoppeld?

De maximumfactuur is aangepast (OD 2.1). Blijft het daar nu bij? De scholen zien dit immers als een stap in de goede richting, maar ze verwachten meer.

In de context van het maximaliseren van de participatie aan het kleuteronderwijs (OD 2.2) gaat het onder meer over de evaluatie van de toelatingsvoorwaarden. Inzake de aanwezigheden zou er een stap vooruit zijn gezet. Daarom vraagt ze zich af of het niet opportuun zou zijn om de maatregelen om de kleuterparticipatie te maximaliseren nu ook te laten gelden voor de tweede kleuterklas. De minister had vroeger al gezegd dat hij dit zou overwegen.

Professor Jan Van Damme heeft in deze commissie gezegd dat de kloof in het kleuteronderwijs groter wordt (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1306/6*). Daarop werd gereageerd dat er specifieke actie nodig was voor het kleuteronderwijs. Zal de minister maatregelen in die richting nemen? Wellicht zal men niet alleen de leerkrachten moeten sensibiliseren, maar zullen er ook inhoudelijke aanpassingen nodig zijn.

Er komt geen ontwerp van decreet rond de leezorg (OD 2.3). In Onderwijsdecreet XXII zouden dringende beleidsmaatregelen worden uitgewerkt. Zullen deze maatregelen ingaan op 1 september 2012? Zou het niet nuttig zijn om te werken met proeftuinen?

Het voorontwerp van decreet over de hervorming van het secundair onderwijs (OD 2.4) zou in 2013 aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. Ze heeft de minister echter al horen twifelen aan die datum. Is de minister nog altijd van plan een grote hervorming van het secundair onderwijs door te voeren? Het onderwijs zal wellicht niet ontsnappen aan de noodzakelijke besparingen. Misschien is het belangrijk om in het secundair onderwijs nu al maatregelen in die richting te nemen. De minister is blijkbaar van oordeel dat eventuele besparingsmaatregelen moeten passen in een duidelijk kader.

De examencommissie voor het voltijds secundair onderwijs zou worden geëvalueerd (OD 2.5). Is dat intussen gebeurd?

Het decreet over het hoger onderwijs (OD 2.7) is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Zij is geen voorstander van een verlenging van de studieduur. Op termijn zal dat trouwens ook geld kosten. De dossiers zijn ingediend. Daarover moet nu een advies worden gegeven. Wat is de stand van zaken? Naar verluidt zou er daarover dit jaar geen beslissing worden genomen.

Is het actieplan rond studeren in het buitenland (OD 2.9) opgesteld? Kunnen de commissieleden daar inzage in krijgen?

3.7. Tussenkomenst van mevrouw Gerda Van Steenberge

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* heeft de bijkomende financiering voor het proefproject met negen basisscholen met een hoog percentage aan GOK-leerlingen niet teruggevonden in de begroting (OD 2.1). In 2013 zou een nieuwe algemene financiering van kracht worden. Hoe past de financiering van het proefproject binnen die algemene financiering? Wordt het geïntegreerd in de nieuwe financiering of krijgt het extra GOK-uren?

De minister zal in het najaar een beleidsreactie geven op basis van de evaluatie van het toelatingsexamen arts-tandarts en in overleg met de universiteiten, studenten en examencommissie (OD 2.7). Zal het daarbij alleen gaan over de evaluatie van het toelatingsexamen arts-tandarts of overweegt de minister om een toelatingsexamen in te voeren voor heel het hoger onderwijs? Zij hoopt dat de minister de evaluatie zal aangrijpen om een algemeen debat op gang te brengen.

De paragraaf over het aanmoedigingsfonds om de participatie in het hoger onderwijs te bevorderen (OD 2.8) is voor haar onduidelijk. In het najaar zal de minister een plan van aanpak voorstellen, op basis van de rapporten van de instellingen en van de evaluaties van het aanmoedigingsfonds. De universiteiten worden op dit ogenblik gefinancierd op basis van het aantal inschrijvingen. Zal de financiering van het hoger onderwijs worden aangepast aan die van de universiteiten?

Haar fractie vindt het positief dat onderzoek en innovatie zullen worden gestimuleerd (OD 2.10). Er zal een werkgroep Onderzoekers worden opgericht. Daarbij heeft de minister het alleen over de Vlaamse universiteiten. Onderzoek is echter ook belangrijk voor de hogescholen, zowel bij de professionele als bij de academiserende bachelors. Dat bleek uit de bespreking van de hervorming van het hoger onderwijs. Zullen ook de hogescholen bij die werkgroep betrokken worden?

3.8. Tussenkomenst van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* wil weten welke ontwerpen van decreet de onderwijscommissie nog dient te bespreken vóór het reces. Hij weet dat er behalve het genummerd Onderwijsdecreet ook ontwerpen van decreet zullen worden voorgelegd rond het hoger onderwijs, de omkadering van het basisonderwijs en de omvorming van AGION van IVA naar EVA. Minister *Pascal Smet* vult aan dat er ook ontwerpen van decreet zullen worden besproken

over de studentenvoorzieningen en over de kwaliteit in het hoger onderwijs. De rest heeft de heer De Meyer opgesomd. De heer *Jos De Meyer* vindt dat de commissie tijdig met deze besprekingen moet kunnen beginnen, zodat er kwaliteitsvol decreetgevend werk kan worden afgeleverd. Het gaat immers om maatregelen met belangrijke consequenties voor het onderwijs. De *voorzitter* deelt mee dat de commissieleden een ontwerp van planning van de werkzaamheden van de commissie zullen ontvangen. De voorontwerpen die in voorbereiding zijn zullen mee worden opgesteld.

De heer *Jos De Meyer* signaleert dat de directies van de scholen erop aandringen dat de werkingsmiddelen zo spoedig mogelijk zouden worden uitbetaald. Hij hoopt dat de minister in de loop van de vergadering nog zal kunnen medelen wanneer de uitbetaling zal gebeuren.

Hij sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Van Steenberge over het experiment met de negen basisscholen in de grote steden (OD 2.1). Komt de voorziene extra financiering bovenop de extra financiering die het gevolg is van de SES-criteria? De minister moet erover waken dat hij de dualiteit in het onderwijs inzake benadering en financiering niet verder versterkt. Integratie is een van de opdrachten van het onderwijs. Er mogen geen eilanden worden gecreëerd van scholen met totaal andere inzichten en waarden.

De Vlor betwijfelt of er een nieuw opvolgingssysteem moet worden uitgewerkt.

3.9. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt vast dat er bij de vakorganisaties onvoldoende draagvlak kon worden gecreëerd voor een verdere uitbouw van de leerzorg (OD 2.3). De sp.a heeft het vaak over de maakbaarheid van de samenleving. Daardoor wordt de individuele burger aan heel wat reguleringen onderworpen. Als vakorganisaties zich verzetten tegen een politiek project, dan is er echter geen sprake meer over de maakbaarheid van de samenleving.

Hij hoopt dat de minister de timing voor de hervorming van het secundair onderwijs haalt (OD 2.4). Zo niet zal deze hervorming niet meer mogelijk zijn in deze regeerperiode. De minister heeft het daarbij over de driegradenstructuur. Daarover bestaat echter nog geen eensgezindheid. Sommige sprekers hebben tijdens de hoorzittingen gepleit voor twee graden. De minister doet dus een voorafname. Minister *Pascal Smet* vult aan dat bepaalde sprekers het zelfs hadden over drie cycli van vier jaar.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt vast dat de minister pleit voor de oprichting van een nieuwe commissie om een betere samenwerking tussen de aanbieders van hoger beroepsonderwijs te realiseren (OD 2.6). Hij vraagt zich af of er geen sterkere incentives voor samenwerking moeten worden ingebouwd, bijvoorbeeld op basis van de financiering. De Vlor merkte ook op dat de beroepskwalificatiedossiers voor de omvorming van het volwassenenonderwijs in het hbo op zich laten wachten.

Hij is het ermee eens dat de beperkte participatie van allochtone jongeren aan het hoger onderwijs een probleem is (OD 2.8). Op zich heeft hij geen bezwaar tegen 'affirmative action', maar men moet beseffen dat daar een kost aan verbonden is. De studenten krijgen bijvoorbeeld een bepaald label. Op het continuüm van autochtoon naar allochtoon is er echter niet alleen zwart en wit, maar ook heel veel grijs. Hij zou het een gevaarlijke zaak vinden als universiteiten meer geld zouden krijgen indien meer allochtone studenten er een diploma zouden behalen. Zo dreigt de perceptie te ontstaan dat allochtone studenten slagen, precies omdat ze allochtoon zijn. Dat vindt hij gevaarlijk.

3.10. *Antwoorden van de minister*

3.10.1. *OD 2.1 De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen*

Het legistieke proces rond het Participatiedecreet en de leerlingenrechten gaat van start in het werkjaar 2011-2012. Het kader is uitgetekend. Van zodra de voorstellen zijn uitgewerkt door de administratie zal het overleg worden opgestart. De Vlaamse Scholierenkoepel zal daar nauw bij betrokken worden. Er zouden belangrijke maatregelen worden genomen inzake de leerlingenrechten. Men moet echter wel de gevolgen voor het functioneren van de school in het oog houden. Het is de bedoeling om in 2012 ontwerpen van decreet uit te werken. Ten laatste in het voorjaar van 2013 zou er hierover worden gestemd in het Vlaams Parlement. De nieuwe regelgeving zou van kracht worden in september 2013. Die timing moet in principe gehaald worden.

Hij stelt vast dat de heer Bouckaert waarschuwt voor een duaal onderwijslandschap. Daarop antwoordt hij dat de scholen de eindtermen nooit verschillend mogen invullen. De samenstelling van de bevolking in de steden is echter anders dan die op het platteland. Daardoor zijn ook de uitdagingen anders. Daarom wordt er in de steden en in de Limburgse mijnstreek een experiment opgezet waarvoor een miljoen euro aan bijkomende middelen werd uitgetrokken in de begroting, op de begrotingspost voor de omkadering van het basisonderwijs. Het is de bedoeling om daarmee iets nieuws te doen, bijvoorbeeld extra ondersteuning of opvolging uitwerken. Het kan niet de bedoeling zijn om gewoon extra middelen te geven aan de scholen. Het overleg hierover met de administratie en met de onderwijsverstrekkers is volop aan de gang. De overheid wil bepaalde dingen faciliteren, maar het zijn altijd de onderwijsverstrekkers die het laatste woord hebben. De overheid wil dit opvolgen. Het is de bedoeling om hier lessen uit te trekken en om te komen tot een veralgemening, zeker in de stedelijke omgeving. De voorbije 2,5 jaar heeft hij herhaaldelijk vastgesteld dat er in de scholen heel wat ervaring bestaat. De wetenschappelijke opvolging moet er ook toe leiden dat de expertise wordt gedeeld met andere scholen, wat nu te weinig het geval is.

Mevrouw *Fatma Pehlivan* ziet een parallel met het aanmoedigingsfonds. Er moet resultaatgericht worden gewerkt. Bepaalde scholen krijgen heel wat GOK-middelen. De impact van die bijkomende middelen moet meetbaar zijn.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* zegt dat dit is opgenomen in het decreet. Ze vraagt al twee jaar naar een evaluatie. Ze heeft al herhaaldelijk opgemerkt dat de schoolinspectie dit moet opvolgen. Het Rekenhof heeft al gesignaleerd dat dit niet gebeurt. Er is geen resultaatverbintenis. Men volgt niet op hoe de GOK-middelen worden gebruikt. De meeste scholen gebruiken die middelen gewoon als extra middelen voor de algemene omkadering. Dat is niet correct. Ze is dan ook blij met de tussenkomst van mevrouw Pehlivan.

3.10.2. *OD 2.2 De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren*

Er is een onderzoek aan de gang over de indicatoren voor het maximaliseren van leerprestaties, leerwinst en welbevinden op school. Zo wil men een zicht krijgen op het profiel van kleuters. Er wordt een stand van zaken opgemaakt van het recente onderzoek naar de determinanten van de onderwijskwaliteit in het basisonderwijs. Daarbij wordt aandacht besteed aan de prestaties, de leerwinst en het welbevinden. Als het gaat om het basisonderwijs, dan gaat het ook over de kleuters.

Het profiel van de kinderen die niet naar het kleuteronderwijs gaan is min of meer bekend. Het gaat vaak om kinderen van allochtone afkomst. Hij zal nagaan of de kennis over het profiel voldoende gedetailleerd is. Hij zal mettertijd laten weten of er nog bijkomende informatie moet worden ingewonnen, bovenop het onderzoek dat aan de gang is.

De taaltesten werden geëvalueerd. De scholen hebben wat vertraging bij het doorspelen van de resultaten. Zodra er voldoende gegevens bekend zijn, kan men nagaan of de huidige aanpak volstaat en of de leeftijd eventueel moet worden verlaagd. Op dit vlak wordt het geplande tijdspad gevolgd.

3.10.3. OD 2.3 Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen

Het is de bedoeling om dringende beleidsmaatregelen te nemen inzake leezorg. Daarbij heeft de minister een voorkeur voor maatregelen die maximaal gedragen zijn. Het is de bedoeling om de bestaande misverstanden zoveel mogelijk uit te klaren in het overleg. In de komende weken moet duidelijk worden of deze maatregelen zullen kunnen worden ingepast in Onderwijsdecreet XXII. Op het werkveld was er onvoldoende draagvlak voor de leezorg. Hij stelt echter vast dat de opvattingen evolueren, niet alleen bij de koepels en het GO!, maar ook bij de vakbonden.

Hij vraagt zich af waaraan men precies denkt als men het heeft over proeftuinen. Voor de competentieontwikkeling kan men misschien beter een eigen systeem uitwerken.

Op de vraag over het type 9 van het buitengewoon onderwijs heeft hij al geantwoord dat het niet de bedoeling is dat alle kinderen met autismespectrumstoornissen in dat type terecht komen. Dit nieuwe type wordt uitgewerkt voor de kinderen die in andere onderwijstypes niet aan hun trekken komen. Indien dat haalbaar is, kunnen kinderen met autisme nog altijd terecht in het gewone onderwijs of in andere types van het buitengewoon onderwijs.

3.10.4. OD 2.4 De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten

Het is nog altijd de bedoeling van de minister om een hervorming van het secundair onderwijs te realiseren. Dat is ook de wil van de onderwijsverstrekkers en van de sociale partners. Er moet een duidelijke visie ontstaan op die hervorming. Indien men nu zou besparen vanuit een kortzichtige boekhoudkundige reflex, bijvoorbeeld door het aantal studierichtingen in het secundair onderwijs te beperken, dan zou men de hervorming misschien onmogelijk maken. Over een tiental jaar zou dat leiden tot fundamentele problemen met de kwaliteit van het onderwijs. Het is een illusie om te denken dat de hervorming van het secundair onderwijs zal leiden tot een verhoging van de financiële middelen, zeker als de economisch-financiële crisis aanhoudt. De hervorming moet gebruikt worden om het beschikbare geld zo nuttig mogelijk te gebruiken.

De werkzaamheden rond de conceptnota zijn momenteel volop aan de gang. In het voorjaar moet de conceptnota voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering. Vervolgens moet ze opnieuw besproken worden door de betrokken partners. Eind 2012 moet de Vlaamse Regering een definitieve beslissing nemen. Het regeerakkoord zegt dat er tijdens deze regeerperiode een ontwerp van decreet zou moeten zijn. Hijzelf zou verkiezen dat over dit ontwerp van decreet ook al zou worden gestemd tijdens deze regeerperiode. Dan kan het in de volgende regeerperiode worden uitgewerkt. Het zou goed zijn als die hervorming gedragen werd door meerderheid en oppositie. Hij stelt vast dat de opvattingen evolueren. Ook in de komende twee à drie jaar kunnen er maatregelen worden genomen in het secundair onderwijs, op voorwaarde dat ze passen binnen die duidelijke visie.

3.10.5. OD 2.6 Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de commissie voor hbo samengesteld is en functioneert. De opmaak van de beroepskwalificatiedossiers kampt inderdaad met vertraging. Met de arbeidsmarktsector werden afspraken gemaakt rond de procedure. Binnen de sectoren zijn er echter discussies ontstaan over de beroepscompetentieprofielen. Het was de bedoeling om de acht beroepskwalificatiedossiers, die een model zouden vormen, in te schalen in december 2011. Daarbij heeft men al minstens een maand vertraging

opgelopen. Dat heeft te maken met de discussie over de voortrajecten op basis van de competentiefiches. Nu werd het consultancybureau Berenschot ingehuurd om de inschaklingsmethodiek mee te ontwikkelen. Hij hoopt dat dit in januari 2012 kan worden gerealiseerd. Het debat over wie wat doet in de centra voor volwassenenonderwijs is wel al bijna volledig uitgeklaard.

De conceptnota over het hbo is nog niet uitgewerkt. De laatste knelpunten worden nu weggewerkt.

3.10.6. OD 2.7 Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren

De evaluatie van de examencommissie arts-tandarts is klaar. Dat wordt in de loop van de komende weken besproken. Over de globale evaluatie van de examencommissie zal de minister het deze namiddag hebben.

Hij gaat ervan uit dat de studieduurverlenging zal worden uitgesteld. Hij kan hierover nog geen formeel standpunt innemen. Vóór het kerstreces had hij hierover immers nog geen brief ontvangen van de VLIR.

3.10.7. OD 2.8 De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen

De medewerker van de minister die het dossier hoger onderwijs in goede banen leidt, zal de nota rond het aanmoedigingsfonds voor allochtone studenten in de loop van de maand januari 2012 finaliseren.

Hij is het eens met de opmerkingen over het registratiesysteem. In het kader van de planlastvermindering moet men streven naar een andere benadering. Resultaatgerichte beheersindicatoren moeten meetbaar zijn. Daarom wordt er gestreefd naar een meer procesgerichte benadering, gecombineerd met een relevante verantwoording. Er zijn inderdaad gevaren verbonden aan een benadering die gebaseerd is op de output. Bij de omschrijving van de beheersindicator mag men zich niet beperken tot het aantal afgestudeerden. De huidige beheersovereenkomst werd met een jaar verlengd. In de loop van dit kalenderjaar moet er een nieuwe beheersovereenkomst worden afgesloten.

3.10.8. OD 2.9 Studeren in het buitenland

De minister zal de nota rond de studentenmobiliteit in de loop van de maand januari 2012 finaliseren.

3.10.9. OD 2.10 Onderzoek en innovatie stimuleren

Op de vraag van mevrouw Van Steenberge over de werkgroep Onderzoekers antwoordt minister *Pascal Smet* dat die werkgroep in december 2011 van start gegaan is en dat ook de hogescholen daarbij betrokken zijn.

3.10.10. OD 2.11 Participatie aan levenslang leren verhogen

De werkzaamheden rond de centra voor leerloopbaanbegeleiding zijn volop aan de gang. Drie departementen zijn daarbij betrokken. Daarover moet in de komende maanden duidelijkheid worden gebracht. Hij is het ermee eens dat er moet worden gezocht naar een andere benaming.

4. Strategische doelstelling 3: het leren van Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving

4.1. Tussenkost van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* komt terug op een discussie die werd gevoerd naar aanleiding van het voorstel van decreet van haar fractie over het vreemdetalenonderwijs. In Onderwijsdecreet XXII zal wellicht worden opgenomen dat men in de tweede graad van de lagere school zou kunnen beginnen met het aanleren van een vreemde taal (OD 3.5). Ze vreest dat bepaalde scholen niet zullen ingaan op die mogelijkheid en dat er dan een onderwijssysteem met twee snelheden zal ontstaan. De autonomie van de scholen is belangrijk, maar ze moet passen binnen een bepaald kader. Ze vreest dat men in deze regeerperiode geen vooruitgang zal boeken op dit vlak, gezien de samenstelling van de huidige regering. Ze heeft namelijk de indruk dat N-VA op dat vlak niet meewil. Daarvoor verwijst ze naar een uitzending van het Radio 1-programma Peeters & Pichal over het gebruik van vreemde talen in het hoger onderwijs. Wilfried Vandaele, een Vlaams parlementslid van N-VA, verklaarde daar dat hij geen problemen had met het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs. Hij waarschuwde echter dat heel wat studenten en ook sommige professoren het Engels onvoldoende machtig zijn. Hij had wel problemen met het aanbieden van meer vreemde talen in het basis- en secundair onderwijs. Als men de taalkennis in het leerplichtonderwijs niet verbetert, zal men in het hoger onderwijs ook niet verder raken, meent mevrouw Vanderpoorten. Wilfried Vandaele stelde dat Vlaanderen op dit vlak een koppositie inneemt in Europa. Mevrouw Vanderpoorten is het daar niet mee eens. Vroeger was dat inderdaad zo, maar nu niet meer. Op dit vlak moeten er bijkomende stappen worden gezet, in het basisonderwijs en zeker in het secundair onderwijs.

4.2. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* verwijst naar de projecten die zouden worden uitgewerkt in drie steden en in Limburg (zie ook OD 2.1). Ze veronderstelt dat het gaat om de projecten die ook werden vermeld in de talennota. Ze is het ermee eens dat het interessant kan zijn een project op te zetten rond de scholen die uitsluitend bevolkt worden door anderstaligen. Nu zou het echter gaan over GOK. Dat is heel wat breder. Dit zou gefinancierd worden uit de middelen voor het basisonderwijs. Nochtans wordt er gewerkt aan een integratie van de GOK-middelen in de algemene omkadering. Minister *Pascal Smet* preciseert dat het geld voor de experimenten niet afkomstig is uit de middelen voor de omkadering van het basisonderwijs, maar dat het wel op hetzelfde begrotingsartikel ingeschreven staat. Mevrouw *Sabine Poleyn* vraagt of het gaat om GOK-middelen of om middelen voor taal. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat er in de basisscholen in de steden heel wat kinderen zijn die niet goed Nederlands spreken. Bovendien groeien die kinderen vaak ook op in een andere culturele omgeving. Het gevolg is dat er op school een ander referentiekader wordt gebruikt dan thuis. Als het basisonderwijs deze kinderen wil voorbereiden op onze samenleving, dan moet het vertrekken vanuit een referentiekader dat de kinderen kennen. Het moet ook hun taalvaardigheid opkrikken met behulp van aangepaste methodes. Dat is de essentie van het probleem. Die kinderen moeten dezelfde eindtermen bereiken als de kinderen elders in Vlaanderen. De manier waarop dat wordt gerealiseerd zal echter anders zijn. Als de socio-economische kenmerken worden weggezuiverd uit de PISA-resultaten, dan blijkt dat er ook culturele effecten meespelen. Daar kan men alleen in het basisonderwijs op inspelen. Mevrouw *Sabine Poleyn* merkt op dat het GOK-beleid die kloof eigenlijk moest wegwerken. Minister *Pascal Smet* benadrukt dat het de bedoeling is om op basis van de bestaande ervaring diverse modellen uit te werken. Zo kan men nagaan wat er functioneert en wat niet. Die ervaringen moeten gestructureerd samengebracht worden. Dat is in het verleden wellicht te weinig gebeurd.

In OD 3.6 leest mevrouw Sabine Poleyn dat VBB en Broso, die volgens haar hetzelfde deden in Brussel, hun expertise moeten uitbreiden. Dat is toch hetzelfde. Wat is het ver-

schil met die negen basisscholen met een hoog percentage GOK-leerlingen uit het piloot-project? Dat zou toch beter vanuit een platform en voor heel Vlaanderen gebeuren? Minister *Pascal Smet* meent dat men in sommige gevallen stapsgewijs moet werken. Mevrouw *Sabine Poley*n is niet overtuigd door het antwoord van de minister. Haar fractie zal dit van nabij blijven opvolgen.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* merkt op dat minister *Smet* de eerste onderwijsminister is die durft te zeggen dat er ook culturele verschillen zijn.

4.3. Tussenkost van mevrouw *Kathleen Deckx*

Mevrouw *Kathleen Deckx* stelt vast dat er initiatieven zullen worden genomen om de uitwisseling van ‘native speakers’ voor taalvakken te vereenvoudigen (OD 3.6). Ze wil weten hoever men staat met dit project. Ze hoopt dat er snel vooruitgang zou kunnen worden geboekt.

4.4. Tussenkost van de heer *Boudewijn Bouckaert*

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt vast dat de onderwijsminister, samen met de minister van Welzijn en de minister van Cultuur, een traject zal opzetten rond voorleescultuur, zowel in het standaardnederlands als in de thuistaal (OD 3.2). Daarover wil hij graag wat meer uitleg. Uit de talennota had hij begrepen dat onderwijs in eigen taal en cultuur in de toekomst buiten de schooluren zou plaatsvinden. Geldt dat ook voor dit traject?

Welke maatregelen heeft de minister genomen rond de inschrijvingsvoorwaarden voor NT2 (OD 3.3)? Minister *Pascal Smet* antwoordt dat hij in dit verband maatregelen heeft genomen die verband houden met de mensen zonder papieren. Deze problemen zijn dan ook grotendeels opgelost.

4.5. Antwoorden van de minister

Mevrouw *Vanderpoorten* had het over de kennis van de vreemde talen in Vlaanderen. De *minister* stipt aan dat de resultaten van de Europese studie ter zake in 2012 bekendgemaakt zullen worden. Zo zal duidelijk worden waar Vlaanderen staat in vergelijking met andere landen.

Het is de bedoeling om het debat rond de native speakers in het voorjaar af te ronden zodat het systeem in september 2012 in voege kan treden.

Uit de PISA-onderzoeken is gebleken dat de Vlaamse kinderen goed kunnen lezen, maar dat ze niet graag lezen. Daarom heeft hij samen met minister *Schauvliege* een actieplan uitgewerkt rond voorleescultuur. In de komende weken zal er aan de Vlaamse Regering een nota worden voorgelegd daaromtrent. De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, wil weten hoe hij zich dat concreet moet voorstellen. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het de bedoeling is dat er op school wordt voorgelezen, onder meer door de schrijvers zelf. Het is de bedoeling dat er in het Nederlands wordt voorgelezen.

5. Strategische doelstelling 4: leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt

5.1. Tussenkost van mevrouw *Goedele Vermeiren*

Mevrouw *Goedele Vermeiren* meent dat leerlingen voorbereiden op de arbeidsmarkt een belangrijke doelstelling van het onderwijs is, naast het vormen van leerlingen dat men uiteraard ook niet uit het oog mag verliezen.

Er worden plannen opgemaakt rond techniek en wetenschap. Ze veronderstelt dat het bij het werkplekleren (OD 4.3) gaat om stages, waarbij leerlingen deelnemen aan het werkproces en niet om stages van een of twee dagen die bedoeld zijn om kennis te maken met het bedrijfsleven. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat werkplekleren een brede term is. Stages zijn een vorm van werkplekleren. Bij het eigenlijke werkplekleren valt men onder de verantwoordelijkheid van een leraar. Bij een stage valt men onder de verantwoordelijkheid van het bedrijf, hoewel ook de leraar een rol kan spelen. Mevrouw *Goedele Vermeiren* leest dat er vanaf 1 september 2011 wordt gestart met tien proefprojecten om contextspecifieke checklists te ontwikkelen. Daarover wil ze enige verduidelijking.

Mevrouw Vermeiren legt een link tussen OD 4.7 (de Regionale Technologische Centra verder uitbouwen) en OD 4.10 (ondernemerscompetenties bevorderen). Het is belangrijk dat er een goede aansluiting is tussen het onderwijs en het bedrijfsleven. Dat is ook belangrijk in het kader van OD 4.8 (stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie). Denkt de minister nog altijd aan bedrijfsstages van veertien dagen of komen ook eendaagse stages in aanmerking? Hoe kan men leerkrachten aanmoedigen om bedrijfsstages te volgen? Binnen het gecoördineerde actieplan dat de minister zou ontwikkelen zou er een proefproject worden opgezet om de bedrijfsstages bij leraren te stimuleren. Ze had graag wat meer uitleg over de na selectie te bepalen organisatie die tijdens de afwezigheid van de leraar een vervangende didactische activiteit zal verzorgen.

5.2. Tussenkost van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* wil weten hoever men staat met het actieplan rond het stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie (OD 4.8). Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het STEM-actieplan zal besproken worden door de Vlaamse Regering op 20 januari. Als het actieplan daar wordt goedgekeurd, zal het onmiddellijk worden bezorgd aan de leden van deze commissie.

Er is sprake van het evalueren van de topsportscholen (OD 4.9). Zij wil ook weten wat de stand van zaken is van de topcultuurscholen.

Bij OD 4.7 wordt vermeld dat er een nieuwe werkwijze geïmplementeerd en opgevolgd zal worden. Daarover wil ze graag wat meer uitleg. De Vlor zegt immers in zijn advies dat de scholen zich daar zorgen over maken.

5.3. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* vraagt aandacht voor de rol van de ROP's in de context van het consolideren van leren en werken (OD 4.4). Ze dringt aan op een goede onderlinge afstemming van het aanbod. Ze denkt dat dit een knelpunt is.

Ze vindt het positief dat de minister zo snel na de resolutie betreffende het stimuleren van ondernemingszin en ondernemerschap in het onderwijs (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 965/4*) werk maakt van het actieplan Ondernemerschapsonderwijs (OD 4.10). Zij denkt dat dit een belangrijke stap vooruit kan zijn.

In het kader van dat actieplan wordt er blijkbaar ook in een proefproject voorzien om bedrijfsstages te stimuleren bij leraren. De voorbije maanden was het onduidelijk of dat proefproject er nu al dan niet zou komen. Welke organisatie gaat dat op zich nemen? De RTC's kunnen een rol spelen om vraag en aanbod op lokaal en regionaal niveau op elkaar af te stemmen. Ze denkt dat dit een van de beste nascholingsprojecten is voor leraren. Hoewel de deelname tot nog toe beperkt was, waren de stages die effectief doorgingen zeer succesvol.

5.4. Tussenkost van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt vast dat de minister bij de realisaties 2010-2011 opnieuw vermeldt dat hij in een breed overleg zal gaan met de sector om te bekijken hoe het voltijds engagement kan worden gerealiseerd (OD4.4). In de planning voor dit jaar verwijst hij naar de voorbereiding van de evaluatie van het decreet. Hoe werd het brede overleg met de sector gerealiseerd? Is hij bereid om de voortgangsrapporten van de ROP's te verwerken in de evaluatie van het decreet?

5.5. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, vraagt of onderwijsinstellingen in de beheersovereenkomst met het RTC moeten stappen om van de infrastructuur gebruik te mogen maken. Ook de Vlor had deze vraag gesteld. De *minister* antwoordt dat dit niet het geval is. De beheersovereenkomst is een overeenkomst tussen de Vlaamse Regering enerzijds en het RTC anderzijds. Scholen hoeven hier uiteraard niet in te stappen om deel te nemen aan RTC-projecten. Hier zijn ze géén partij.

(De minister laat ter informatie en voor een goed begrip volgende passage aan het verslag toevoegen: waar er zich wel discussies over voordoen, is of scholen in een aantal gevallen een convenant moeten ondertekend hebben met een sector om deel te kunnen nemen aan die acties van het RTC die door die sector gefinancierd worden. Hier is ons standpunt dat dit wél het geval is. Zo zullen met andere woorden projecten, gefinancierd door de bouwsector, enkel openstaan voor die scholen die het convenant bouw onderschreven. Op die manier wordt trouwens een éénduidig beleid gevoerd: ook de convenanten met de sectoren zijn immers door overheid, sector en koepelverenigingen van inrichtende machten gesloten.)

De heer *Boudewijn Bouckaert* wijst er op dat in het Vlaams Parlement een resolutie werd goedgekeurd over het stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 1207*). Hij vestigt de aandacht op de vergadering die volgende week rond dit thema wordt georganiseerd in het parlement.

5.6. Antwoorden van de minister

5.6.1. OD 4.3 Werkplekklere uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren

Over de proefprojecten in het kader van werkplekklere antwoordt minister *Pascal Smet* dat er in mei 2011 een oproep werd gelanceerd naar diverse actoren van de arbeidsmarkt en naar alle onderwijs- en vormingsinstellingen van alle niveaus. Een beoordelingscommissie heeft uit de kandidaturen tien projecten geselecteerd. Elk project heeft 7500 euro gekregen. De projecten lopen van 1 september 2011 tot 30 juni 2012. Na afloop zullen ze worden geëvalueerd.

5.6.2. OD 4.7 De Regionale Technologische Centra verder uitbouwen

Op de vraag over de inhoud van de nieuwe werkwijze zal de minister schriftelijk antwoorden.

5.6.3. OD 4.9 Topsportscholen evalueren

De evaluatie van de topsportscholen is gebeurd. Binnenkort zal de minister daarover overleg plegen met minister *Muyters*. In het kader van de topcultuurscholen is men nu bezig met het formaliseren van de convenant met de balletschool en met het opstellen van een breder kader. Dat zal in de komende weken worden afgerond.

5.6.4. OD 4.10 Ondernemerschapcompetenties bevorderen

De minister belooft dat hij de stand van zaken van het proefproject rond de bedrijfsstages voor leraren schriftelijk zal bezorgen.

De vervangingsproblematiek komt aan bod in het kader van het leerkrachtenloopbaanpact. Ook de competentieontwikkeling vormt een onderdeel van de loopbaan van een leerkracht. Dit kan het best worden georganiseerd op het niveau van de scholengemeenschap. De betrokken partners zullen dat binnenkort bespreken.

6. Strategische doelstelling 5: de leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden

6.1. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* is benieuwd naar de stand van zaken van het lerarenloopbaan-debat. In OD 5.1 zegt de minister dat hij met de sociale partners wil nagaan hoe men kan tegemoetkomen aan bepaalde dringende noden. Ze vraagt zich af over welke dringende noden hij het heeft. De minister vindt dat zij-instromers gemakkelijker aan de slag moeten kunnen in het onderwijs. Daarvoor zijn maatregelen nodig rond opleiding en verloning. Hoe wil hij daarbij concreet te werk gaan?

Hoe denkt de minister op dit ogenblik over het aantrekken van hoger opgeleiden in het basisonderwijs (OD 5.2)?

Blijkbaar participeren de Vlaamse leerkrachten nog te weinig aan de nascholing, zeker in internationaal perspectief (OD 5.3). Hoe wil men dit op korte termijn bijsturen?

6.2. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Deckx over het lerarenloopbaan-debat. Binnen dit debat moet er ook aandacht zijn voor de directiefunctie in het basisonderwijs. Houdt men ook rekening met de diverse logistieke en administratieve taken die door de directeurs worden opgenomen?

De minister wil hoger gekwalificeerden inzetten in het basisonderwijs (OD 5.2). In dat verband verwijst ze naar de studiereis van de onderwijscommissie naar China en Zuid-Korea. Hoe ziet de minister dat concreet? Gaat het alleen om een titel of gaat het ook om een andere invulling van de opleiding?

In zijn antwoord op haar schriftelijke vraag nr. 561 van 12 augustus 2011 over de stages binnen de initiële lerarenopleiding sprak de minister over het uitwerken van een stageregistratiesysteem. Is een dergelijk systeem haalbaar in de praktijk? Om te kunnen aansluiten bij de vragen vanuit het onderwijs moet zowel de instroom als de uitstroom van de lerarenopleiding worden bewaakt.

6.3. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* is het ermee eens dat de nascholing moet worden gestimuleerd. In dat verband pleit ze voor extra aandacht voor de kwaliteit van de nascholingen.

6.4. Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* kijkt uit naar het lerarenloopbaan-debat. Door een aantal evoluties wordt de behoefte aan een dergelijk debat evenwel steeds urgenter. Tegen 2020 zou er immers een groot tekort zijn aan leraren. Op dit ogenblik is de instroom in de lerarenopleiding te beperkt. Ook rond de pensioenregeling moeten er maatregelen worden

genomen. Vooraleer men maatregelen kan doorvoeren in de praktijk, is er een lange weg te gaan. Precies daarom mag de minister niet treuzelen.

6.5. *Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge*

Ook mevrouw *Gerda Van Steenberge* hecht veel belang aan het lerarenloopbaandebat. Zij verwijst naar de ingediende interpellaties van de heer Jos De Meyer en haarzelf (*Parl. St. Vl. Parl.* 2010-11, nr. C100).

6.6. *Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert*

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, stelt een disproportie vast tussen de geplande maatregelen en het dramatische lerarentekort dat dreigt te ontstaan. Men kan ook bedenkingen hebben bij de vervrouwelijking van het onderwijs. Minister *Pascal Smet* stipt aan dat Klasse het jaar 2012 heeft uitgeroepen tot het jaar van de man.

De heer *Boudewijn Bouckaert* stipt aan dat er tijdens de hoorzittingen over de hervorming van het secundair onderwijs (*Parl. St. Vl. Parl.* 2011-12, nr. 1306/1 tot 6) ook een aantal opmerkingen zijn gemaakt over het personeelsbeleid. Hij waarschuwt de minister dat hij tijdens de onderhandelingen met de vakbonden geen toezeggingen mag doen die de hervorming van het secundair onderwijs in het gedrang kunnen brengen. Er werd bijvoorbeeld gezegd dat de leraren in de toekomst diversiteitsprofessionals zouden moeten zijn. Er werd ook opgemerkt dat het goed zou zijn indien de leraar bestendig aanwezig zou zijn op school en daardoor gemakkelijk inzetbaar zou zijn. Dergelijke evoluties mogen niet vooraf onmogelijk worden gemaakt.

Inzake OD 5.2, het inzetten van hoger gekwalificeerden in het basisonderwijs, wordt in de beleidsbrief een enkele mogelijke maatregel aangehaald. Dat vindt hij onvoldoende.

Hij heeft geen bezwaar tegen een juridische integratie van het personeelsstatuut (OD 5.6). Men mag dit echter niet te egalitair bekijken. In Vlaanderen is het statuut en de betaling van een jonge universiteitsdocent heel precair, zeker in de richtingen waarvoor er een internationale markt van docenten is. Docenten vertrekken vaak omdat ze, zeker in het begin van hun loopbaan, weinig worden betaald. Bovendien wordt de vrijheid van de docenten aan de universiteiten aan banden gelegd door het systeem van de 'tenure track'. Hij meent dat men in het statuut voldoende ruimte moet inbouwen voor een waaier van posities zodat de instellingen voldoende vrijheid krijgen om waardevolle krachten aan te trekken en om hen meteen een hogere verloning aan te bieden. Dit is volgens hem nodig om de kwaliteit van het hoger onderwijs te vrijwaren.

6.7. *Antwoorden van de minister*

6.7.1. *OD 5.1 Een professioneel personeelsbeleid mogelijk maken*

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de dringende noden waarover mevrouw Deckx het heeft samenvatten met het lerarenloopbaandebat. De discussie over de omkadering van het basisonderwijs is bijna rond. Daarna moeten er maatregelen worden genomen opdat de scholen extra leerkrachten zouden kunnen vinden.

Hij stipt aan dat het mogelijk is de opleidingsduur van de lerarenopleiding te verlengen zonder dat het daarom ook een masteropleiding hoeft te worden. De beroepscompetentieprofielen van de leerkrachten zullen versneld worden opgesteld. Daarbij wordt niet alleen rekening gehouden met de huidige toestand, maar ook met de te verwachten evoluties in de komende jaren. Dat werd afgesproken met de sociale partners.

De directiefuncties in het basisonderwijs worden mee opgenomen in het debat. Dat is belangrijk voor de toekomstige organisatie van het onderwijs. Hij heeft naar eigen zeggen al een duidelijk beeld over de probleempunten.

Mevrouw Vanderpoorten stelde dat de minister treuzelt met het lerarenloopbaandebat. Hij antwoordt daarop dat een minister geacht wordt het regeerakkoord uit te voeren. Het lerarenloopbaandebat was evenwel niet opgenomen in het regeerakkoord. Hij heeft dit toch op de agenda gezet omdat hij de indruk had gekregen dat er rond het ambt van de leerkracht fundamentele problemen bestonden die moesten worden aangepakt. In het verleden werden de fundamentele vragen nooit aan elkaar gekoppeld. Dat is nu wel gebeurd. Het ambt van de leraar houdt echter verband met het hele onderwijssysteem. Daarom moet men behoedzaam te werk gaan. Het voordeel van een dergelijke aanpak is dat de geesten kunnen evolueren. Ook de context kan in de loop van de jaren veranderen. Daardoor wordt het soms makkelijker om bepaalde maatregelen door te voeren.

Over de terbeschikkingstelling werd al gepraat met de sociale partners. De beslissingen van de Federale Regering hebben tot nog toe geen impact op de leerkrachten, op een uitzondering na. De Federale Regering moet nog heel wat verduidelijkingen aanbrengen. Hij wil dat op een correcte manier aanpakken, in overleg met de sociale partners. Hij wil hierover zo snel mogelijk meer duidelijkheid brengen. Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* meent dat het lerarenloopbaandebat en de tbs niet van elkaar te scheiden zijn. Minister *Pascal Smet* is het daarmee eens. Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* brengt in herinnering dat de tbs in de jaren 1980 werd ingevoerd omdat er te veel leerkrachten waren. Ondertussen is de situatie echter volledig veranderd.

Ze heeft begrepen dat de minister wil onderzoeken hoe men extra leerkrachten kan aantrekken. Ze veronderstelt dat hij ook wil nagaan of andersgediplomeerden kunnen instromen in het onderwijs. Onlangs is een extra dik nummer van het Belgisch Staatsblad verschenen, waarin alle bekwaamheidsbewijzen voor het onderwijs werden opgenomen. Zal men daarmee ook rekening houden? Minister *Pascal Smet* antwoordt bevestigend.

6.7.2. OD 5.3 Nascholing stimuleren

De minister is het eens met de opmerking van mevrouw Poleyne dat de kwaliteit van de nascholing soms te wensen overlaat. Leerkrachten hebben soms ook het gevoel dat ze binnen het bestaande aanbod niet kunnen vinden wat ze nodig hebben. Daarom moet er binnen de scholen een ruimer nascholingsbeleid worden uitgewerkt. Ook door de manier waarop een school wordt georganiseerd, kan men aan competentieontwikkeling doen. De komende weken zal dat aan bod komen in de besprekingen met de sociale partners.

6.7.3. OD 5.4 De lat voor de initiële lerarenopleiding hoger leggen

De werkgroep rond het elektronische registratiesysteem van de stages is opgestart. De werkzaamheden ervan zullen wel nog enige tijd duren.

7. Strategische doelstelling 6: de maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken

7.1. Tussenkomen van mevrouw Gerda Van Steenberge

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* veronderstelt dat de opmerkingen over de vooruitgangsrapportage in het advies van de Vlor te maken hebben met OD 6.5 (het onderwijs in centrumsteden versterken). Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de Vlor wellicht iets verkeerd begrepen heeft. Mevrouw *Gerda Van Steenberge* merkt op dat de opmerking over de financiële impact voor haar onduidelijk is.

De noden van de steden en gemeenten die hij vorig schooljaar heeft aangeschreven en die de capaciteitsproblematiek ter harte nemen worden verder opgevolgd. Vorig jaar heeft de minister echter gezegd dat niet alle steden de moeite hadden genomen om hem te antwoorden. Daarom wil ze weten of er nog altijd steden zijn die geen antwoord hebben

gegeven. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat hij ervan uitgaat dat de steden en gemeenten die ook na de herinnering niet hebben geantwoord geen problemen hebben. Hij zal een lijstje laten bezorgen van de gemeenten die niet hebben gereageerd.

7.2. Tussenkomen van mevrouw Goedele Vermeiren

Mevrouw *Goedele Vermeiren* hecht belang aan de ondersteuning van het pedagogische partnerschap tussen scholen en ouders (OD 6.1). De minister heeft het over de ouderkoepelverenigingen. Hij zegt dat de operationele doelstellingen zowel de basiswerking als enkele nieuwe thema's omvatten. Over welke thema's gaat het?

Het realiseren van brede scholen (OD 6.2) is belangrijk voor haar fractie. Binnen die brede scholen zouden verschillende sectoren domeinoverschrijdend samenwerken. Het is de bedoeling om een brede leeromgeving te creëren voor de jongeren, de ouders en de buurt. Het kan gaan om een schoolgebouw waar na de schooluren nog activiteiten kunnen worden georganiseerd voor de buurt. Mevrouw Vermeiren wil weten of het de bedoeling is om zich daarbij te beperken tot schoolgebouwen. Volgens haar kan bijvoorbeeld ook een sportaccommodatie in aanmerking komen. Binnen een beleidsdomeinoverschrijdende projectwerkgroep wordt hierover een discussienota voorbereid. Hoeveel staat men daarmee? Het lokale karakter van de brede school houdt in dat de lokale partners voldoende ruimte moeten krijgen om die brede school te creëren. Welke zijn die lokale partners?

7.3. Tussenkomen van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* hecht veel belang aan het internationale aspect van ons onderwijs. Ze is blij dat het nog steeds de bedoeling is om de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller te erkennen (OD 6.8). Ze hoopt dat er op dat vlak eindelijk iets in beweging zal komen. Ze heeft niet kunnen terugvinden hoe ver men staat met de oprichting van een Europese school in Oost- of West-Vlaanderen, zoals aangekondigd in de talenota. Tegen eind 2011 zou er hierover meer duidelijkheid zijn.

Ze herinnert aan haar standpunt over de ontwikkelingssamenwerking vanuit onderwijs (OD 6.7). Ze ziet twee mogelijkheden. Ofwel verlopen alle contacten via de VVOB, de onderwijsexpert die door Vlaanderen mee werd opgericht en beheerd. Ofwel wil men toch bilaterale samenwerking, maar dan zou men zich best beperken tot zuidelijk Afrika. Het kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking vraagt om een coherente aanpak. De onderwijsmiddelen vormen het belangrijkste onderdeel van de Vlaamse middelen voor ontwikkelingssamenwerking. Nu wil de minister gaan samenwerken met Brazilië, India, China en Zuid-Korea. Ze vreest dat deze aanpak de slagkracht van het beleid niet ten goede zal komen, al gaat het misschien over inhoudelijk sterke projecten.

7.4. Tussenkomen van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, is een voorstander van de brede school (OD 6.2). Zo kan men immers het gemeenschapsgevoel versterken en dubbele investeringen voorkomen. Hij vindt het positief dat de minister vooral stimulerend wil optreden en minder regulerend. Gezien de grote verschillen tussen de inspanningen van de diverse gemeenten, suggereert hij om een benchmarking te organiseren. Zo kan men goede praktijkvoorbeelden verwerken in de discussienota. De minister wil hierover een studiedag organiseren in het voorjaar. Hij hoopt dat daaraan de nodige ruchtbaarheid zal worden gegeven.

Hij stelt vast dat de aangroei van de bevolking op dit ogenblik beperkt blijft tot de steden. Bepaalde bevolkingslagen zullen echter uitwijken naar de rand. Het is dus niet zeker dat de grote vraag naar onderwijs in de centrumsteden blijft bestaan (OD 6.5). In dat verband vindt hij het positief dat de minister erkent dat schoolgebouwen, die in principe een lange levensduur hebben, mettertijd misschien een andere functie zullen krijgen.

Op 11 januari 2012 werd er in het Vlaams Parlement een met redenen omklede motie aangenomen rond het rationele en transparante gebruik van de infrastructuur (*Parl. St. Vl. Parl.* 2011-12, nr. 1409/2). Bij de hervorming van het subsidiërings- en financieringsbeleid dient men volgens hem rekening te houden met het evidente principe dat de subsidiëring functiegebonden moet zijn en niet gebouwgebonden. Als een gebouw, bijvoorbeeld een vrije school, niet meer gebruikt wordt door het onderwijs, dan moet het van eigenaar veranderen. Zo niet moeten de subsidies voor een stuk terugbetaald worden.

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat dit tot op zekere hoogte nu al het geval is. Er wordt natuurlijk rekening gehouden met de afschrijvingen en met de termijn. De heer *Boudewijn Bouckaert* wil weten waarom er dan een hervorming van het Vlaamse subsidie- en financieringsbeleid in de scholenbouw nodig is. Minister *Pascal Smet* beseft dat de bouw- en renovatiebehoeften groot zijn. Deze hervorming zal echter niet meer voor deze regeerperiode zijn. Als de klassieke geldschieters van het vrije onderwijs wegvallen, zal de overheid zich allicht gedwongen zien om een grotere bijdrage te leveren. Dan moet men ook de vraag stellen hoe men omgaat met die gebouwen. De heer *Boudewijn Bouckaert* besluit dat het nog niet duidelijk is in welke richting deze zaken evolueren.

7.5. *Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten*

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* herinnert zich dat er in de beleidsnota een groot decreet werd aangekondigd over de bijsturing van de scholengemeenschappen. Op dit ogenblik is er al een minidecreet goedgekeurd. Wat is de stand van zaken voor wat betreft het grote decreet? Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de scholengemeenschappen een sleutel zijn om doorbraken te realiseren. De opvattingen hierover evolueren sterk. Deze discussie maakt deel uit van het leerkrachtenloopbaanpact.

7.6. *Bijkomende antwoorden van de minister*

7.6.1. *OD 6.1 Het pedagogische partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen*

De minister zegt dat men voor het ondersteunen van het pedagogische partnerschap tussen scholen en ouders onder meer denkt aan kleuterparticipatie, zeker voor de doelgroepen die hiervoor werden vermeld.

7.6.2. *OD 6.2 Brede scholen realiseren*

Hij is het eens met de opmerking dat het bij de brede school niet alleen gaat om infrastructuur, maar ook om inhoudelijke elementen. Dat zal duidelijk worden bij de bespreking van de conceptnota Brede School in het parlement. Hij zal rekening houden met de suggestie van de voorzitter om een nulmeting door te voeren rond de brede school.

De studiedag is verschoven naar het najaar van 2012. Zo kunnen ook de nieuwe gemeentebesturen daaraan participeren. Uiteraard zal ook het parlement uitgenodigd worden.

7.6.3. *OD 6.7 De internationale dimensie van het onderwijs (beleid) verder vorm geven*

Voor de Europese school is intussen een privé-initiatief opgestart. Dat blijkt niet zo evident. In Oost- en West-Vlaanderen wonen immers weinig Europese ambtenaren. Mevrouw *Sabine Poleyn* vindt dat net een argument voor een Europese school in Oost- of West-Vlaanderen. In de Brusselse Rand wonen immers heel veel Europese ambtenaren. Over het algemeen willen ze zo dicht mogelijk bij de scholen van hun kinderen wonen. Uiteindelijk is Vlaanderen zo klein dat het vervoersprobleem voor de ambtenaren zelf niet echt een probleem is. Minister *Pascal Smet* zegt dat de Vlaamse overheid haar plan voor een Europese school heeft verlaten. Er is namelijk nogal wat weerstand. Mevrouw *Sabine Poleyn* is blij dat er dan toch een internationale school komt op privé-initiatief.

Wat de onderwijssamenwerking met landen buiten Europa betreft, antwoordt de *minister* dat de samenwerking met Marokko te maken heeft met het feit dat er in de Vlaamse scholen veel kinderen zitten van Marokkaanse afkomst. Dat project moet ertoe bijdragen dat Marokkaanse kinderen aan Vlaamse kinderen kunnen vertellen over hun roots. Op langere termijn kan dat ook interessant zijn voor de handelsrelaties. De samenwerking met China en Zuid-Korea heeft te maken met het werkbezoek. Bovendien gaat het om toekomstlanden. Vlaanderen gaat ook een nieuw cultureel akkoord afsluiten met China. Brazilië wordt beschouwd als een van de belangrijkste toekomstlanden. Het is ook het meest Europese van alle BRIC-landen. Vlaanderen doet er goed aan om zich te koppelen aan een toekomstland dat nog enigszins Europees van oorsprong is. De Braziliaanse overheid heeft een studiebeurzenprogramma waar Vlaanderen graag zou aan deelnemen. Op dit ogenblik emigreren veel Portugezen, Spanjaarden en Italianen naar Brazilië. Brazilië heeft een grote behoefte aan geschoold personeel. Ook het Amazonewoud biedt grote mogelijkheden. In 2013 vinden de wereldjongerendagen plaats in Brazilië. Deze zomer is er een grote innovatiebeurs waarvoor ook de Vlaamse universiteiten interesse betonen. Vlaanderen kan dat land ook iets bijbrengen. In Brazilië zijn er veel ongeletterde of ongeschoolde volwassenen en Vlaanderen is heel sterk inzake het volwassenenonderwijs. Het is belangrijk dat Vlaanderen zijn ideeën en zijn sterktes exporteert naar toekomstlanden. Zuid-Afrika houden we aan, maar de middelen zijn schaars. Het is onduidelijk wat er op federaal vlak zal gebeuren met de usurperende bevoegdheden.

Mevrouw *Sabine Poleyn* gaat niet akkoord met de aanpak van de internationale samenwerking buiten Europa. Het antwoord van de minister heeft haar niet overtuigd. Brazilië, China en Zuid-Korea zijn op economisch vlak misschien wel toekomstlanden. Het Vlaamse handelsbeleid moet daar aandacht aan besteden. Ze ziet echter niet in waarom Vlaanderen voor zijn ontwikkelingssamenwerking zou investeren in de BRIC-landen en niet in de armste en minst ontwikkelde landen. De minister heeft ook niet geantwoord op haar opmerking over de samenwerking met VVOB. Ze kan wel begrijpen dat men streeft naar samenwerking met Marokko.

Minister *Pascal Smet* zegt dat hij in dat verband allusie heeft gemaakt op de usurperende bevoegdheden. Hij wacht af wat er de komende maanden daarover zal beslist worden. Hij heeft begrip voor het standpunt van mevrouw Poleyn. De middelen zijn echter beperkt. Hij wil de focus leggen op iets wat de Vlaamse samenleving cultureel en economisch kan verrijken. In het kader van de usurperende bevoegdheden merkt mevrouw *Sabine Poleyn* op dat de VVOB nu al gedeeltelijk in Vlaams beheer is. Dat is de partner voor onderwijs. Een andere Vlaamse actor met expertise is de VLIR-UOS een soort van ngo. Nu wordt dat volledig federaal georganiseerd en gefinancierd, maar misschien zal dat in de nabije toekomst veranderen.

Minister *Pascal Smet* vult nog aan dat de uitwisseling tussen Vlaanderen en Marokko al langer bestaat. Dat is een goede ervaring. Daarom wil men dat uitbreiden. Hij denkt dat mevrouw Vanderpoorten daarvoor als eerste een budget heeft uitgetrokken. De commissie is op werkbezoek is geweest in China en Zuid-Korea. In die landen blijkt er een vraag naar samenwerking te bestaan. De ontwikkelingssamenwerking inzake onderwijs was ook in het verleden heel projectgebonden en gegroeid uit toevalligheden. Mevrouw *Sabine Poleyn* besluit dat het niet gaat om ontwikkelingssamenwerking. Dat is jammer want onderwijs, en zeker basisonderwijs, is essentieel voor ontwikkeling. Ze betreurt dat de minister die kansen laat liggen. Ze verwacht meer informatie over de huidige plannen.

Mevrouw *Kathleen Helsen* stelt vast dat de minister de internationale dimensie van het onderwijsbeleid verder vorm wil geven. Meestal wordt hier gesproken over scholen. Hoe wil de minister deze doelstelling waarmaken voor de centra voor leerlingenbegeleiding? Op dit terrein zijn zij namelijk niet erg actief. De laatste tien jaar hebben ze zich alleen

gericht op Rusland. Nochtans hebben ook zij op dat vlak een opdracht. Minister *Pascal Smet* vindt dat niet zo evident, maar hij noteert de opmerking. Mevrouw Kathleen Helsen vraagt dat de minister dat thema zou opnemen met de CLB's.

Mevrouw *Sabine Poleyn* merkt nog op dat minister-president Kris Peeters van de academische diplomatie een van de sterke nieuwe punten van zijn buitenlands beleid heeft gemaakt. Ze suggereert dat men zo coherent mogelijk zou werken. Minister *Pascal Smet* merkt op dat er op dit vlak samenwerking is geweest.

8. Strategische doelstelling 7: ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden

8.1. Tussenkost van mevrouw Marleen Vanderpoorten

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* weet dat het nieuwe omkaderingssysteem (OD 7.6) in de zomer van 2011 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het zou van kracht worden op 1 september 2012. Ondertussen is hierover nogal wat discussie geweest. De directies blijven van oordeel dat bepaalde scholen middelen zullen verliezen, wat niet de bedoeling was. Op dit ogenblik wordt er opnieuw onderhandeld. Daarom heeft de Vlor zijn advies op het nieuwe omkaderingssysteem opgeschort. Blijft het de bedoeling om het nieuwe systeem te implementeren op 1 september 2012?

De minister zou het ontwerp van decreet over de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs (OD 7.4) in het eerste trimester van 2012 bij het Vlaams Parlement indienen. Is dat nog steeds mogelijk? Minister *Pascal Smet* bevestigt dat.

8.2. Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* stelt vast dat het invoeren van de maximumfactuur voor het secundair onderwijs niet aan de orde is (OD 7.7). Naar aanleiding van het verhogen van de bedragen van de maximumfactuur voor het basisonderwijs heeft de minister evenwel gezegd dat hij daarover nog eens zou nadenken. Zij wil graag duidelijkheid daarover. Heeft minister Smet al contact gehad met de Antwerpse gedeputeerde Inga Verhaert die een proefproject rond de maximumfactuur heeft opgestart?

In de kranten leest ze allerlei onheilstijdingen over De Lijn. Ze vraagt zich af of de leerlingen van het buitengewoon onderwijs kunnen blijven rekenen op dat vervoer (OD 7.10). Minister Smet zou samen met minister Crevits nagaan of leerlingenvervoer aan kostprijs mogelijk is voor kinderen van het basisonderwijs. In hoeverre komt dat nu onder druk te staan?

8.3. Tussenkost van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* wil weten hoe men de externe kwaliteitszorg verder wil uitbouwen bij het huisonderwijs (OD 7.3). De minister denkt na over twee concrete maatregelen. Een eerste mogelijke maatregel is dat de leerplichtigen die huisonderwijs volgen op vaste tijdstippen zouden verplicht worden om deel te nemen aan de examens van de centrale examencommissie. Een tweede mogelijke maatregel is dat leerlingen die binnen een schooljaar twee keer op rij een negatief advies hebben gekregen, verplicht worden om zich gedurende twaalf maanden in te schrijven in een school die erkend, gesubsidieerd of gefinancierd wordt door een van de drie gemeenschappen in België. Hoe concreet zijn die denkpluies eigenlijk? Is daarover al een definitief besluit genomen?

8.4. Tussenkost van mevrouw Gerda Van Steenberge

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* sluit zich aan bij een opmerking in het advies van de Vlor over het ontwikkelen van informatierijke omgevingen (OD 7.2). De minister wil een steun-

punt toetsontwikkeling en peilingen oprichten. Met de periodieke peilingen wil hij nagaan of de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen werkelijk gehaald worden. Het steunpunt zal ook de toetsen moeten nakijken. De Vlor is bezorgd dat de centrale overheid zich zou bezighouden met het afnemen van de toetsen. Dat zou de autonomie van de scholen en van de leerkrachten niet ten goede komen. Daarom wil ze graag een reactie van de minister op de opmerking van de Vlor.

8.5. Tussenkost van mevrouw Irina De Knop

Mevrouw *Irina De Knop* sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Deckx over de maximumfactuur in het secundair onderwijs. Over een aantal knelpunten werd nog geen antwoord gegeven, onder andere over het vervoer voor scholen die zich in het buitengebied bevinden. Wordt er nog gedacht aan bijkomende maatregelen?

Thuis taal niet-Nederlands zou niet langer een GOK-indicator zijn. Welk effect zal dit hebben op de inschrijvingen in het systeem van de dubbele contingentering, onder meer in de Brusselse Rand (OD 7.5)? Ook de Vlor en de OVSG stelden deze vraag.

De thuis taal zou een afzonderlijke indicator blijven binnen het nieuwe omkaderingssysteem (OD 7.6). Kan de minister garanderen dat de scholen er globaal niet zullen op achteruitgaan binnen het nieuwe systeem?

8.6. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* begrijpt dat de minister het decreet van 1 december 1993 betreffende de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken wil actualiseren (OD 7.3). Ze wil weten welke timing hij daarbij voor ogen heeft.

8.7. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert* stelt vast dat OD 7.2 verband houdt met toetsen en peilingen. Het verbaast hem dan ook dat dit terug te vinden is onder de titel informatierijke omgevingen ontwikkelen. Het PAV is al verschillende jaren geleden ingevoerd in het bso. Dit is geen gemakkelijk vak. Nochtans is het heel belangrijk voor de algemene vorming van de leerlingen in het bso. Daarom verbaast het hem dat er pas in 2013 een peiling zal gebeuren naar PAV.

Hij vindt het goed dat de nadruk van de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs komt te liggen op de inhoud (OD 7.4). De visitatiecommissies legden soms te veel nadruk op omgevingsfactoren waardoor de inhoud soms in de verdrukking kwam. Daardoor was de uitslag soms ook niet fair. Vakgenoten worden relatief weinig betrokken bij de evaluatie. In bepaalde vakgebieden is het aantal vakgenoten immers heel beperkt. Daardoor is de onderlinge afstand te klein, wat een probleem is bij evaluaties.

Hij is een voorstander van standaardisering omdat men zo de transactiekosten in het sociaal en economisch verkeer kan verminderen. Werkt de minister voor de accreditatie aan een systeem van ‘mutual recognition’? Dat zou betekenen dat een instelling die in een ander Europees land een goede review heeft gekregen, hier aan ‘branching out’ zou mogen doen, zonder opnieuw de volledige instellingsaccreditatie te moeten doorlopen. Dat zou de Europeanisering van het scholenlandschap bevorderen en het aanbod voor onze studenten verrijken.

Inzake OD 7.9 (regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken) heeft de minister aan de universiteiten een lijst van bepalingen gevraagd die zouden kunnen worden geschrapt. De universiteiten zouden onder meer overwegen om het examencontract te schrappen. Hoever staat men daarmee? Verwacht men daarmee grote efficiëntiewinsten te realiseren? De minister heeft een gemengde werkgroep opgericht om de effecten van het Flexibilise-

ringsdecreet te onderzoeken. Waarom gaat hij daarvoor niet te rade bij de dienst Wetsmatiging van de Vlaamse Gemeenschap?

8.8. Antwoorden van de minister

8.8.1. OD 7.2 Informatierijke omgevingen

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de regering heeft beslist dat er peilingen zullen komen rond het project algemene vorming. Het is hem niet duidelijk waarom dat in het verleden niet gebeurd is.

De oprichting van het steunpunt toetsontwikkeling en peilingen hoeft niet te leiden tot de invoering van centrale toetsen. Peilingen kunnen op systeemniveau beleidsinformatie opleveren over het al dan niet realiseren van de eindtermen. Ze kunnen ook interessante informatie bieden aan de scholen in het kader van de interne kwaliteitszorg. De scholen kunnen ook vrijwillig en vrijblijvend deelnemen aan paralleltoetsen. Er werd een steunpunt opgericht om de kennis en ervaring die aanwezig is in de universiteiten, te clusteren. Uit de gesprekken met het Rekenhof blijkt dat de opvattingen in de goede zin evolueren.

8.8.2. OD 7.3 De externe kwaliteitszorg verder uitbouwen

De minister kan geen timing geven voor de actualisering van het decreet over de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken. Dit is niet de grootste prioriteit.

De noodzakelijke beslissingen rond controle en opvolging van het huisonderwijs werden al genomen. Hij heeft de administratie de opdracht gegeven om dit uit te werken. Indien mogelijk zal het juridisch kader nog worden opgenomen in Onderwijsdecreet XXII. Zo niet zal het om een afzonderlijk kort decreet gaan.

8.8.3. OD 7.4 Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs herzien

De minister zal rekening houden met de opmerking van de voorzitter rond de accreditatie.

8.8.4. OD 7.5 Wachtrijen bij de inschrijvingen oplossen

Op de vraag van mevrouw De Knop over de inschrijvingen antwoordt hij dat er een beslissing is over het Inschrijvingsdecreet. Er is overleg aan de gang met de stad Antwerpen over het oplossen van de interpretatieproblemen. De komende maanden zal er daarover bijkomende communicatie zijn.

8.8.5. OD 7.6 Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gericht in te zetten waar ze het meest nodig zijn

De onderhandelingen over het nieuwe omkaderingssysteem voor het basisonderwijs zullen weldra worden afgerond. Zodra de regering een beslissing heeft genomen, zal de minister de scholen hierover informeren, onder voorbehoud van goedkeuring door het parlement. Er is een verfijnd simulatiemechanisme uitgewerkt. Daardoor kunnen de effecten van dit systeem goed worden ingeschat. Sommige scholen zullen met dit nieuwe systeem inderdaad minder goed af zijn, maar daar zijn ook objectieve redenen voor. Het gaat bijvoorbeeld om scholen die bezig zijn met een herstructurering, of om scholen die creatief omspringen met instaplestijden. In het voorliggende voorstel wordt thuistaal niet-Nederlands als een afzonderlijke indicator gehanteerd voor het berekenen van de lestijden, niet alleen in de rand maar in heel Vlaanderen. Dat is een belangrijke vernieuwing. Mevrouw *Irina De Knop* merkt op dat thuistaal niet-Nederlands in het verleden ook al werd verrekend. Minister *Pascal Smet* beaamt dat, maar preciseert dat het nu om een aparte indicator gaat. Dat zal bijkomende middelen genereren. Voor de scholen in de Brusselse Rand zal dat in principe geen verschil uitmaken. Deze maatregel gaat in op 1 september 2012.

8.8.6. OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren

De opmerking over De Lijn is correct. De minister zal, in overleg met minister Crevits, onderzoeken of het mogelijk is De Lijn tegen kostprijs te vergoeden voor verplaatsingen naar zwembaden en culturele instellingen. In principe zou deze maatregel niets kosten aan De Lijn. De vergoeding die de scholen betalen aan De Lijn zal echter lager zijn dan wat ze betalen aan privébedrijven.

In Antwerpen is er inderdaad een interessant project bezig rond de maximumfactuur in de eerste graad van het secundair onderwijs. Als het experiment succesvol is, dan is hij bereid om dat te veralgemenen.

Mevrouw *Sabine Poleyn* wil het hebben over de plannen om de opdracht van De Lijn uit te breiden. De minister wil namelijk laten onderzoeken of De Lijn tegen kostprijs kan zorgen voor het busvervoer van de basisscholen naar culturele instellingen en sportaccommodaties. Ze merkt op dat er voldoende andere busmaatschappijen zijn. Door De Lijn in te schakelen creëert men eigenlijk een valse concurrentie. In haar provincie is het aanbod van De Lijn zeer beperkt. De meeste scholen liggen niet langs een bustraject. De Lijn zou volgens haar een ongelooflijke investering moeten doen om in dat aanbod te voorzien. Zij begrijpt niet goed waarom de minister daar altijd het antwoord in ziet. Er werd afgesproken dat dit wordt onderzocht. Er is een project waarbij De Lijn op de bestaande lijnen nu al, en waar ze aan scholen passeert richting cultuurcentra, gratis leerlingen laat meegaan als het juist op het moment is dat de bus passeert. Ook in heel wat niet-grootstedelijke gebieden is er frustratie dat zij daar geen gebruik van kunnen maken.

Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het dure vervoer door privébedrijven een van de redenen is waarom er problemen zijn met het systeem van de maximumfactuur. Het is de bedoeling om te onderzoeken welke inbreng De Lijn kan doen. De Lijn zet veel bussen in op de piekuren. Op andere momenten worden de bussen niet gebruikt. Misschien kan men ze op dat ogenblik inschakelen voor het vervoer in opdracht van de basisscholen, wat eigenlijk een opdracht is van algemeen belang. Het is natuurlijk de vraag hoe men dat allemaal moet organiseren. Men dient ook te onderzoeken wat de kostprijs zal zijn voor De Lijn. De heer *Boudewijn Bouckaert* merkt op dat er sprake is van zware besparingen bij De Lijn. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het de bedoeling is dat De Lijn werkt tegen kostprijs. Mevrouw *Sabine Poleyn* denkt dat de scholen dan dezelfde prijs zullen betalen als aan de private busmaatschappijen.

8.8.7. OD 7.9 Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken

De minister zal rekening houden met de opmerking van de voorzitter over de evaluatie. De inbreng van de universiteiten was beperkt. Er is bijkomend overleg nodig. Inzake planlastenvermindering zou hij graag elk jaar stappen vooruit zetten. Dat zou een afzonderlijk hoofdstuk kunnen zijn in het jaarlijkse Onderwijsdecreet. Hij vraagt aan de instellingen om in die richting te redeneren.

9. Strategische doelstelling 8: investeren in duurzame en moderne infrastructuur

Mevrouw *Goedele Vermeiren* veronderstelt dat iedereen het eens is met de doelstelling om scholen uit te bouwen tot stimulerende werk- en leefomgevingen (OD 8.1). Het voorbije jaar werd het doelstellingenkader voor de toegankelijkheid van infrastructuur in het kader van de open coördinatiemethode opgesteld. In het actieplan voor 2011 en 2012 werd dat verder geconcretiseerd. Het komende jaar wil de minister een budget vrijmaken om begeleidende maatregelen uit te werken bij het ontwerpen en realiseren van toegankelijke schoolgebouwen. In het actieplan 2011-12 zullen de knelpunten in kaart gebracht worden. Ze wil weten of het actieplan af is en of de knelpunten opgelijst zijn. Uit het antwoord op haar schriftelijke vraag nr. 10 van 29 september 2011 bleek dat die informatie niet

voorhanden is. Minister *Pascal Smet* veronderstelt dat AGION daarmee bezig is. Hij zal de commissieleden op de hoogte brengen van de gehanteerde timing.

In verband met de DBFM-operatie heeft mevrouw *Sabine Poleyn* vernomen dat de orde van architecten om juridische redenen zijn leden aanraade om de overeenkomsten niet te tekenen. Ze wil weten of dat ondertussen opgelost is. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat de gesprekken hierover aan de gang zijn.

De heer *Boudewijn Bouckaert* wil weten wat de bedoeling is van het experiment rond de passiefscholen. Wanneer worden de resultaten van het experiment beoordeeld? Zal dit beleid worden veralgemeend naar alle scholen? Het geld dat wordt gebruikt voor de extra investering in passiefscholen kan natuurlijk niet worden gebruikt voor de vele dossiers die wachten. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het de bedoeling is om lessen te trekken uit het experiment met de passiefscholen. De meerkost, die ongeveer twintig percent bedraagt, wordt gesubsidieerd. Wanneer de school in gebruik wordt genomen, worden die extra investeringen echter terugverdiend omdat het energieverbruik drastisch daalt. Het is de bedoeling dat de architecten leren uit de proefprojecten. Als de resultaten positief zijn, dan kan overwogen worden om dit beleid te veralgemenen. Op dit ogenblik zijn er een twaalfstal projecten aan de gang.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Paul DELVA
Kathleen DECKX,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGIO	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
BRIC	Brazilië, Rusland, India, China
bso	beroepssecundair onderwijs
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CLIL	Content and Language Integrated Learning
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
EVA	extern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
EVC	elders verworven competentie / eerder verworven competentie / erkenning van verworven competenties
GO!	Gemeenschapsonderwijs
GOK	gelijke onderwijskansen
hbo	hoger beroepsonderwijs
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de KU Leuven) (nieuwe benaming voluit = Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
IVA	intern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
KBS	Koning Boudewijnstichting
LOP	lokaal overlegplatform
ngo	niet-gouvernementele organisatie
NT2	Nederlands als tweede taal
OD	operationele doelstelling
OVSG	Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap
PAV	project algemene vakken
PISA	Programme for International Student Assessment (van de OESO)
POT	persoonlijk ontwikkelingstraject
ROB	regionaal overlegplatform
RTC	regionaal technologisch centrum
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
tbs	terbeschikkingstelling
UOS	Universitaire Ontwikkelingssamenwerking
VBB	Voorrrangsbeleid Brussel
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VVOB	Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand
vzw	vereniging zonder winstoogmerk

BIJLAGE:

Samenstelling expertenpanel Ecocampus

Organisatie/Instelling	naam	emailadres
KaHo Sint-Lieven	Alexis Versele	alexis.versele@kahosl.be
Departement onderwijs	Ann Dejaeghere	ann.dejaeghere@ond.vlaanderen.be
Departement LNE	Antoon Ovaere	antoon.ovaere@lne.vlaanderen.be
KULeuven	Antoon Vandevelde	antoon.vandevelde@hiw.kuleuven.be
KULeuven	Bart Van Reusel	bart.vanreusel@faber.kuleuven.be
Alpro	Basiel De Bruyne	basiel.debruyne@alpro.be
UGent	Bernard Mazijn	bernard.mazijn@skynet.be
ACV	Bert De Wel	BDewel@acv-csc.be
Studio Globo	Bieze Van Wassenhoven	Bieze.VanWassenhoven@studioloblo.be
LOKO	Bram Smits	voorzitter@loko.be
VUB	Christa Huijgens	Christa.Huijgens@vub.ac.be
Hogeschool Gent	Danny Schepens	danny.schepens@hogent.be
KAURI	David Leysens	david.leysens@kauri.be
Dewereldmorgen	Dirk Barrez	dirkbarrez@hotmail.com
OIKOS	Dirk Holemans	dirk.holemans@telenet.be
KdG	Eddy Van Hemelrijck	eddy.vanhemelrijck@kdg.be
Departement LNE	Elke Vanwildemeersch	elke.vanwildemeersch@lne.vlaanderen.be
Xios	Elly Quanten	elly.quanten@xios.be
UGent	Eric Vanhoute	Eric.Vanhoute@UGent.be
KULeuven	Erik Buyst	erik.buyst@econ.kuleuven.be
UGent	Erik Paredis	Erik.Paredis@UGent.be
UGent	Eva Brems	Eva.Brems@UGent.be
VUB	Filip Huyghe	fhuyghe@vub.ac.be
UCOS	Frank Verstraeten	frank.verstraeten@ucos.be
Arteveldehogeschool	Frank Monsecour	frank.monsecour@arteveldes.be
Universiteit Antwerpen	Frank Willaert	frank.willaert@ua.ac.be
UGent	Frederik De Decker	frederik.DeDecker@ugent.be
KHLeuven	Frie De Greef	frie.degreef@khleuven.be
KULeuven	Geert Van Calster	gavc@law.kuleuven.be
KULeuven	Han Vandevyvere	han.vandevyvere@asro.kuleuven.be
KULeuven	Hans Bruyninckx	hans.bruyninckx@hiva.kuleuven.be
Team DO - DAR	Ilse Dries	ilse.dries@dar.vlaanderen.be
Universiteit Antwerpen	Ilse Loots	Ilse.loots@ua.ac.be
Hogeschool Gent	Ingrid Claus	ingrid.claus@hogent.be
UGent	Jan De Maeseneer	jan.demaeseneer@ugent.be
KHLeuven	Jef Peeters	jef.peeters@khleuven.be
VLIR	Jo Breda	Marioleine.breda@vlir.be
UGent	Johan Braeckman	johan.braeckman@ugent.be
KHKempen	John Maes	john.maes@khk.be
KULeuven	Joke Vandenabeele	joke.vandenabeele@ped.kuleuven.be
Departement Werk en Sociale Economie, Afd. W	Kathleen Vandebroek	kathleen.vandebroek@wse.vlaanderen.be
Hogent	Katrien Goossens	katrien.goossens2@hogent.be
Departement LNE	Katrien Monden	katrien.monden@lne.vlaanderen.be
Vlaamse overheid, EDO-cel	Katrien Van Poeck	katrien.vanpoeck@lne.vlaanderen.be
HUBrussel	Kim Ceulemans	kim.ceulemans@hubrussel.be
Departement onderwijs	Kristien Van Puyvelde	Kristien.vanpuyvelde@ond.vlaanderen.be
KATHO	Kristof Dewaele	kristof.dewaele@katho.be
Lessius hogeschool	Leen Van Aken	leen.van.aken@lessius.eu
Hogeschool West-Vlaanderen	Liesbeth Deblaere	liesbeth.deblaere@howest.be
BBL	Lieze Cloots	lieze.cloots@bblv.be
Universiteit Antwerpen	Luc Van Liedekerke	luc.vanliedekerke@ua.ac.be
Mina-raad Vlaanderen	Maarten Van den Eynde	maarten.van.den.eynde@minaraad.be
KULeuven	Maarten Verbiest	maarten.verbiest@dsv.kuleuven.be
VOKA	Marc Vandenbosch	marc.vandenbosch@voka.be
EHB	Mark Runacres	Mark.Runacres@ehb.be
PHL	Marleen Schepers	marleen.schepers@phl.be
VUB	Marleen Wynants	marleen.wynants@vub.ac.be
KULeuven	Matthias Lievens	matthias.lievens@ggs.kuleuven.be
VVS	Michiel Horsten	michiel.horsten@vvs.ac
Colruyt	Mieke Vercaeren	mieke.vercaeren@colruyt.be
UGent	Natalie Eggermont	natalie.eggermont@gmail.com
KULeuven	Nicolas Standaert	nicolas.standaert@arts.kuleuven.be
Universiteit Antwerpen	Patrick Meire	patrick.meire@ua.ac.be
Departement LNE	Peter Schildermans	peter.schildermans@lne.vlaanderen.be
KULeuven	Peter Tom Jones	Peter.Jones@mtm.kuleuven.be
Boerenbond	Peter Van Bossuyt	peter.van.bossuyt@boerenbond.be
Kauri	Peter Wollaert	peter.wollaert@extenz.be
Karel de Grote-hogeschool	Pieter Lievens	pieter.lievens@kdg.be
VOSEC	Pieterjan Robijn	pieterjan.robijn@vosec.be
UGent	Rik Pinxten	Hendrik.pinxten@ugent.be
KULeuven	Roel Merckx	roel.merckx@ees.kuleuven.be
Sint-Lucas	Ronny Smedts	ronny.smedts@sintlukas.be
KHLeuven	Rudy Dhont	rudy.dhont@khleuven.be
EWI	Rudy Herman	rudy.herman@ewi.vlaanderen.be
Departement onderwijs	Ruth Lamotte	ruth.lamotte@ond.vlaanderen.be
Groep T	Serge De Gheldere	serge@futureproofed.com
Departement LNE	Simone Heinen	simone.heinen@lne.vlaanderen.be
VLHORA	Sofie Landuyt	sofie.landuyt@vlhora.be
KHLim	Sofie Van Der Borgh	Sofie.VanDerBorgh@khlLim.be
UHasselt	Steven Van Passel	steven.vanpassel@uhasselt.be
VUB/UA	Tom Waas	Tom.Waas@vub.ac.be
SERV	Via Pieter Kerremans	pkerremans@serv.be
VDAB	Via Roland Verbeek	roland.verbeek@vdab.be